

พระธรรมเทศนา
หลวงปู่สาคร ฐัมมาวุธ

ทางเดินแห่งมรรค

เราตามหาใจ...เราเห็นหรือยัง...

พระครูภาวนาสุธธำจารย์

(หลวงปู่สาคร ธรรมาวุโธ)

วัดเวฬุวัน ต.ท่าขนุน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

ทางเดินแห่งมรรค

“

เชื่อมั่นในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
เชื่อมั่นในพระธรรม คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
เชื่อมั่นในพระสงฆ์ คือ ผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้าว่าจะพ้นทุกข์ได้จริง

ใครก็ตามที่มาเดินตามแนวทางของมรรค

คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

พระอรหันต์จะไม่สิ้นไปจากโลก

จะเป็นผู้หญิง ผู้ชาย ท่านเรียกว่าพระสงฆ์
ถ้ามาเดินตามแนวทางของมรรค

”

โอวาทธรรม หลวงปู่สาคร ธัมมาวุโธ

“

ร่างกายมันจะแตกดับ
ถ้าถึงขั้นอย่างนั้นเราจะอยู่อย่างไร
สภาพจิตใจของเราจะอยู่อย่างไร
มีที่อยู่ของใจหรือยัง....?

คำว่า ภาวนา ภาวนา เราหาที่อยู่ของใจเราได้หรือยัง ?

ในเมื่อเราหาที่อยู่ของใจของเรายังไม่ได้
แล้วเราจะวางจิตอย่างไร ในขณะที่เป็นอย่างนั้น
จะนั่นถึงว่าการปฏิบัติทุกวันนี้ถึง

ไม่ค่อยได้ผลก็เพราะอะไร
เพราะการเตรียมการของเราไม่ดีพอ

”

โอวาทธรรม หลวงปู่สาคร ธัมมาวุโธ

เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

ณ วัดป่ามณีกาญจน์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

คำนำ

หนังสือ “ทางเดินแห่งมรรค” เล่มนี้ เป็นการรวบรวมพระธรรมเทศนา ของ หลวงปู่สาคร ฐัมมาวุโธ (เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี) โดยนำบางส่วน ของกัณฑ์เทศน์ โอวาทธรรม ที่ท่านเมตตาแสดงธรรมไว้ ในโอกาสต่างๆ นำมา เพื่อเป็น คติแนวทางในการปฏิบัติตน ชั่วคิดเตือนใจในการทำ ความเข้าใจและพัฒนาจิตใจตัวเอง

ซึ่งทางคณะศิษยานุศิษย์ได้กราบขอโอกาสจัดพิมพ์ขึ้น เพื่อน้อมถวายเป็น อาจริยบูชาพระคุณพ่อแม่ครูบาอาจารย์ เนื่องในวาระอันเป็นมงคลยิ่งคือ หลวงปู่สาคร เจริญอายุวัฒนมงคล ๗๗ ปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ นี้

ทั้งนี้ในส่วนของภาคผนวกได้เพิ่มเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวกับ มหาปรินิพพานสูตร และอุปารหุบุคคล ๔ จำพวก ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก อีกทั้งได้กล่าวถึงปราชญ์ธรรม ของหลวงปู่สาคร ฐัมมาวุโธ ที่มีดำริก่อสร้างโครงการอนุสรณ์สถานพิพิธภัณฑสถานเจดีย์ หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ณ วัดป่ามณีกาญจน์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี และได้นำเสนอตัวอย่าง ของฆราวาสที่ได้ปฏิบัติธรรมตามแนวทางแห่งมรรค ที่หลวงปู่ได้เมตตาแนะนำสั่งสอน จนเกิดมรรคเกิดผล

ทางคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเกิดประโยชน์ แก่ผู้ปฏิบัติ ธรรมให้ได้เข้าถึง ทางเดินแห่งมรรค ตามแนวทางของพระบรมศาสดา และพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ที่ได้ชี้แนะไว้ เพื่อความเจริญงอกงามในธรรมสืบไป

หากในการจัดทำหนังสือนี้มีข้อผิดพลาด ข้อบกพร่อง หรือ ได้ประมาทพลาดพลั้ง ไปด้วย กายกรรม วาจกรรม มโนกรรม ด้วยประการใดๆ ก็ดี คณะผู้จัดทำขอกราบ ขอขมา มา ณ โอกาสนี้

คณะศิษยานุศิษย์

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ทางเดินแห่งมรรค

พระธรรมเทศนา หลวงปู่สาคร ธัมมาวุโธ

คณะผู้จัดทำ คณะศิษยานุศิษย์

วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

วัดป่ามณีกาญจน์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

วัดสวนป่าสิริธโร อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วัดป่ากุศลสุวรรณ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

วัดป่าแก้วกุลเจริญ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

วัดจิตมงคล อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี

วัดป่าพิสิฐบ้านนาออก อ.เวียงสา จ.น่าน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕ (๕,๐๐๐ เล่ม)

พิมพ์ที่ บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

โทร. ๐๒-๑๑๘-๓๕๕๕

สำหรับแจกเป็นธรรมทานเท่านั้น

ขอสงวนสิทธิ์การพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางวัด

ติดต่อสอบถาม

วัดป่ามณีกาญจน์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

โทรศัพท์ส่วนกลาง ๐๒-๔๔๙-๒๒๓๔

โทรสาร ๐๒-๔๔๙-๒๐๙๖

www.watpamaneekarn.com

สารบัญ

กัณฑ์ที่ ๑ ขำมนิวรรณธรรม เพื่อเดินมรรค	๙
แสดงธรรม วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕	
กัณฑ์ที่ ๒ เราตามหาใจ เราเห็นหรือยัง	๑๙
แสดงธรรม วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔	
กัณฑ์ที่ ๓ ปกติของใจ ปกติของกาย เป็นเรื่องของธรรมดา	๒๕
แสดงธรรม วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕	
กัณฑ์ที่ ๔ เย ธัมมา เหตุปละภาว ธรรมทั้งหลายมีมาแต่เหตุ	๒๙
แสดงธรรม วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔	
กัณฑ์ที่ ๕ ทางเดินแห่งมรรค	๓๓
แสดงธรรม วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๓	
การพิจารณากาย ขำมเวทนา	๔๗
ภาคผนวก	ก
- มหาปรินิพพานสูตร	ข
- ญปารหุบุคคล ๔ จำพวก	ฃ
- ปรรกธรรม การสร้างอนุสรณ์สถานพิพิธภัณฑ์เจติย์ หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ..	ช
- ตัวอย่าง ฆราวาสผู้ปฏิบัติธรรมตามแนวทางแห่งมรรค	ฉ
อนุโมทนาประกาศ	ฟ

พระธรรมเทศนา

หลวงปู่สาคร ธรรมารุโธ

ส่วนหนึ่งของกัณฑ์เทศน์เนื่องในวันวิสาขบูชา
ช่วงค่ำวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕
ณ ศาลาใหญ่ วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

กัณฑ์ที่ ๑

ข้ามนิวรรณธรรม เพื่อเดินมรรค

คำว่าภัยพิบัติ เราจะทำยังไงที่ไม่ให้มันเกิด เราก็ต้องสร้างกุศลจิตภายในขึ้นมา ในจิตของเรา เมื่อจิตของเราเป็นกุศลแล้ว อยู่ทุกคนก็มีแต่กุศล ทุกคนก็มีเป้าหมายอันเดียวกัน คือต้องการความพ้นทุกข์ แล้วยังไม่ได้ให้ศาสนาอื่นเข้ามาทำลายนะ พวกเรานี้จะทำลายกันเอง พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไม่มีบุคคลใดใครผู้หนึ่งที่จะมาทำลายศาสนาของเราตถาคต นอกจากบริษัท ๔

บริษัท ๔ มีใคร มีภิกษุ มีสามเณร มีอุบาสก อุบาสิกา จะทำลายกันเอง มีความ อิจฉา ริษยา มีความโมโหโทโส มีความน้อยเนื้อต่ำใจ มีอะไรต่ออะไรต่างๆ เกิดขึ้นมา ภายในจิต ทั้งที่เราเป็นผู้บำเพ็ญเพียรเพื่อจะละ เพื่อจะข้ามวัฏฏะ แต่แล้วเรามา มัวตั้งแต่มาพยาบาทอาฆาตจองเวรกันอยู่ มันได้อะไร แล้วเราก็เป็นทุกข์ เขาก็เป็นทุกข์ มีประโยชน์อะไร เราจะมาเพื่อสร้างทุกข์ใส่ตัวเราอย่างนั้นหรือ

ตั้งแต่ กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจกุกกุจจะ วิจิกิจฉา อะไรพวกนี้ ฉะนั้นพวกเราที่มาอยู่วัด มันควรจะข้ามนิวรรณธรรมอันนี้ออกไป แล้วเราถึงจะมาเดินในมรรคได้ ถ้าเรายังติดอยู่ในนิวรรณธรรม มันเดินมรรคไม่ได้ เพราะนิวรรณธรรมนี้เป็นตัวปิดกั้นจิตใจไม่ให้ความดีมันเกิด

มีสติสำรวมกาย สำรวมวาจา สำรวมใจ สำรวมจิต

ฉะนั้นถึงว่า พิจารณาให้ดีในการดำเนินชีวิตหรืออยู่แต่ละวัน **ตั้งแต่ตื่นนอนมาจนกระทั่งว่าหลับ จิตเราอยู่อย่างไร จิตเราอยู่ในความพยายาบาท หรือจิตอยู่ในความอิจจาริชยา อันนั้นก็คืออยู่ในนรก ไม่ได้อยู่ในมนุษย์เลย มนุษย์สมบัติไม่มีในหัวใจของเราเลย นั้น แล้วเราจะทำอย่างไร เราจะห้ามรรคผลนิพพานที่ไหน เพราะเราอยู่ในนรก ไม่มีในมนุษย์สมบัติเลย ถ้ามนุษย์สมบัตินั้นจะมี เอาอย่างไร **จะเป็นผู้สำรวมกาย สำรวมวาจา สำรวมใจ สำรวมจิตใจให้ถ่องแท้ ทำอย่างไรที่ว่าจะทำให้ถ่องแท้กับข้อปฏิบัติต่างๆ มีสติสัมปชัญญะที่ควบคุมตัวเอง ไม่ให้มันออกไปเพ่นพ่าน ระวังคนอื่น มันออกไปเพ่นพ่านแล้วยังไม่พอ ไประวังคนอื่นอีก นั้น มันมีประโยชน์อะไร ไม่มีประโยชน์อะไรเลย****

อยู่กับพรหมวิหาร ๔

ฉะนั้นเราจะต้อง**กลับมาอยู่กับพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา** มาอยู่ในการ**สำรวมกาย สำรวมวาจา สำรวมใจ มาอยู่ในศีล** ศีลจะบริบูรณ์ขึ้นมาได้ มันต้องข้ามนิรณธรรมขึ้นมา ศีลนั้นถึงจะบริบูรณ์ ถ้าเราไม่ข้ามนิรณธรรมขึ้นมา **ศีลบริบูรณ์ไม่ได้ เมื่อศีลบริบูรณ์ไม่ได้ สมาธิเกิดขึ้นมาไม่ได้ ปัญญาไม่มี** ก็คือตกนรกทั้งเป็น

เปล่าประโยชน์นะ เราจะมาโกนหัวโกนคิ้ว นุ่งเหลืองห่มเหลือง นุ่งขาวห่มขาว นุ่งอะไรมันไม่เกี่ยวนะ เพราะใจมันอยู่ในนรก เครื่องนุ่งห่มนี้ไม่เกี่ยวเลย จะมีเครื่องนุ่งห่มเป็นฤๅษี ซีไฟราก็ตาม เป็นภิกษุ เป็นสามเณรก็ตาม แต่ใจถ้ามันอยู่ในนรก

อย่างทุกวันนี้ไปอยู่ที่ไหน ไปอยู่กับโทรศัพท์ใจไปอยู่กับโทรศัพท์ เมื่อใจไปอยู่กับโทรศัพท์แล้ว ก็คือเล่นโทรศัพท์นั่นแหละ มีข่าวสารมียะไรต่ออะไรทั้งปีทั้งชาติ แทนที่จะมาอยู่กับสมาธิภาวนาตัวเอง

พิจารณาทุกข์ในกาย

มาดูของที่มันมีอยู่ อะไรทุกข์ ? ทุกข์เป็นเครื่องกำหนดรู้ ถ้าเรามาดูทุกข์ เป็น เครื่องกำหนดรู้เท่านั้นแหละ **ทุกข์มันเกิดขึ้นมาเพราะอะไร** เพราะเรามีอะไร มันถึงได้เกิดทุกข์ เรามีแขนมีขา มีเนื้อหนัง มีธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ถ้าสมมติว่า ดินอยู่ในร่างกายของเรา กับดินอยู่ในโลกโดยทั่วไป มันแตกต่างอะไรกัน น้ำก็เหมือนกัน ลมก็เหมือนกัน ไฟก็เหมือนกัน มันไปประธานใครดินทั้งโลก แต่ดินในร่างกายของเรานี้ ทำไม ไปประธานคนโน้นคนนี้ **ฉะนั้น วิธีการปฏิบัติ ก็ต้องกลับมาดูที่ตัวของเรา**

ละทิวิมานะ อาสวะกิเลส ทำลายสัkkายทิฏฐิ

เรามานี้เราจะมาสร้างบาปหรือสร้างกรรม หรือเราจะมาละทิวิมานะ อาสวะกิเลส ในส่วนที่เราจะละได้ อันไหนส่วนที่เราจะละได้ ก็คือทิวิมานะ อาสวะกิเลส เป็นส่วนที่เราจะละได้ ส่วนอื่นเราละไม่ได้ ส่วนนิสัยหรือส่วนวาทสนานั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

แต่ส่วนเรื่อง **ทิวิมานะ อาสวะกิเลส สัkkายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส เป็นสิ่งที่เราจะต้องละ** คำว่าสัkkายทิฏฐิคือ ความถือว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นเราเป็นเขา และในความถืออีก ๒๐ ข้อ ถือว่าเขาต่ำต้อยกว่าเรา ถือว่าเราต่ำต้อยกว่าเขา ถือว่าเขายิ่งกว่าเรา เรายิ่งกว่าเขา ในความถือ ๒๐ ข้อ ถือเรา ๑๐ ข้อ ถือเขา ๑๐ ข้อ เราจะต้องทำลายตัวสัkkายทิฏฐินี้ออกไป

ถ้าเราไม่ทำลายสัkkายทิฏฐิออกไป มรรคมันเกิดขึ้นมาไม่ได้ เมื่อมรรคมันเกิดขึ้นมาไม่ได้ อยู่ไหนที่เราว่า เราจะแสวงหามรรคผลนิพพาน มันอยู่ที่ไหนมรรคผลนิพพาน ฉะนั้นเรามานี้เราามาเพื่อจะสร้างบุญสร้างกุศลให้ยิ่งขึ้นไป แต่แล้วเราก็ตกต่ำ อยู่เรื่อย ๆ มันใช้ได้ด้วยหรือ

เราจะต้องเอาร่างกายนี้มาเป็นเครื่องพิสูจน์ ว่าอะไรเป็นอะไร ร่างกายของเรา กับร่างกายคนอื่น มีความแตกต่างกันที่ตรงไหน ร่างกายคนในยุคปัจจุบันกับร่างกายคนในอดีต ในสมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ เป็นร่างกายอันเดียวกันไหม **มันก็เป็นธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟอันเดียวกัน** เหมือนกับครั้งก่อนๆ ก็เหมือนกัน ฉะนั้นในอนาคตข้างหน้า มันก็เหมือนกันอีก มันจะมีอะไร มันไม่มีอะไรนะ เราดูมันลงไปจริงๆ ผมก็เป็นผม ขนก็เป็นขน เล็บก็เป็นเล็บ ฟันก็เป็นฟัน หนังก็นั่งไป นอนไปแล้วหนังมันว่าอะไร เล็บมันว่าอะไร ฟันมันว่าอะไร เนื้อเอ็นกระดูกมันว่าอะไร **ลองเอามาคลี่คลาย ดูสิ**

ถ้าหากเราจะมาปฏิบัติ มาคลี่คลายปัญหาของตัวเอง แล้วส่วนคนอื่นเขาจะทำอะไรก็เรื่องของเขา เขาจะตีฆ้องร้องป่าวอยู่ อะไรอยู่ก็เรื่องของเขา ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรา เพราะเราไม่เอาใจใส่กับคนๆ นั้น คนนั้นเขาไปที่ไหนแล้วก็ไม่รู้ มันจะไปที่ไหน มันก็ไปที่ความแก่ ความเจ็บ ความตายเหมือนกันกับเรานี่แหละ เราจะต้องมีความแก่ ความเจ็บ ความตายมารอเราอยู่ **แล้วก่อนเราจะตาย เราทำอะไรได้บ้าง เราเดินจงกรม วันละกี่รอบ นั่งสมาธิวันละกี่ชั่วโมง**

เราพิจารณาให้ร่างกายมันว่างไปได้หรือยัง ? ว่างจากธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ มีแต่ความรู้อันเดียว

ถ้าหากเรายังทำอย่างนั้นไม่ได้ เราจะมาอยู่วัดก็ร้อยปีก็ตาม เปล่าประโยชน์ไม่มีประโยชน์อะไร เราจะเกิดมาอยู่ในโลกนี้ที่พันปีก็ตาม ไม่มีประโยชน์อะไรสำหรับคนๆ นั้น เพราะยังทำลายสังโยชน์ไม่ได้ ไม่มีประโยชน์อะไร มีแต่จะตกนรกอย่างเดียว เพราะศีลห้าก็ไม่บริสุทธ์ พระไตรสรณคมน์ก็ไม่บริสุทธ์ มันจะไปไหน ถ้าพระไตรสรณคมน์ไม่บริสุทธ์ ศีลห้าก็ไม่บริสุทธ์ มันก็ลงนรก ไม่มีทางที่จะไปที่อื่น **ฉะนั้นเราจะต้องมาใคร่ครวญ ไตร่ตรองในตัวของเรา**

ใคร่ครวญไตร่ตรองในตัวของเรา เป็นวิชาและจรณะ

เมื่อเรามาใคร่ครวญไตร่ตรองในตัวของเราแล้ว ครูบาอาจารย์จะพูดธรรมะ หรือ ไม่พูดธรรมะ ธรรมะมันมีอยู่ตลอดเวลา มีอะไรทุกข์เป็นเรื่องเหตุ ที่เราจะต้องค้นคว้าหา มันให้มันเกิดทุกข์ขึ้นมาให้ได้ เมื่อมันเกิดขึ้นมาได้แล้ว เราจะต้องดูมันว่า ทุกข์มันมีมา ตั้งแต่ที่ไหน มันมีมาเพราะความเกิด หรือความแก่ ความเจ็บ ความตาย มันถึงได้มีทุกข์ มันยังไม่แก่ มันก็ยังทุกข์อยู่แล้ว มันยังไม่เจ็บไข้ในพยาธิ มันก็ทุกข์อยู่แล้ว ลองนั่งนานๆ ดูลี นิ่งสักสองวัน สามวัน หรือเดินสักสองวัน สามวันดู มันเป็นอย่างไง คำว่ามันจะตาย มันเป็นอย่างไง จิตมันหดกลับมา ความฟุ้งซ่านมันก็หนีไปหมด พอมันเห็นทุกข์มากๆ เข้าไป พอเราวางทุกข์ลงไปจิตมันก็สว่างขึ้นมา เห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เราดำเนินมาต่างๆ มันผิด มาทั้งหมด เพราะเราไม่ได้กลับมาดูที่ตัวของเรา เราไปดูข้างนอก **เราไปดูข้างนอก มันเป็นอย่างไร มันเป็นอย่างไร เรากลับมาดูข้างใน มันถึงเป็นวิชาและจรณะ**

อยู่ด้วยความประมาท ตายจากคุณงามความดี

ฉะนั้นถึงว่าการปฏิบัติหรือการทำความเข้าใจในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า อย่าง วันนี้เป็นวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันปรินิพพาน วันปรินิพพานนี้ พระพุทธเจ้าพูดถึงอะไร

“ชะยะ วะยะธัมมา สังขารา” หมายความว่าอย่างไร **สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา** มันเกิดขึ้นมาหรือยังในหัวใจของเรา คำว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา

“อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ” พวกท่านทั้งหลายอย่าประมาท เราประมาท หรือไม่ประมาทอย่างไง เรามานั่งจิ้มโทรศัพท์อยู่อย่างนี้ แล้วถ้าเวลาความตายมันมาถึงจริงๆ โทรศัพท์มันจะมาช่วยเหลืออะไรเราได้ เราจะเที่ยวโทรไปหาที่ไหน ให้ใครมาช่วยเหลือเราได้ นั่นเราประมาท คำว่า **“อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ”** เมื่อเราอยู่ด้วยความประมาท อะไรมันจะเกิดขึ้นมากับตัวของเรา **ก็คือ ความหลง**

เราทำบุญอยู่ เราทำบุญสุนทาน เราทำอะไรทุกอย่าง มีการบริจาคทาน อะไรมากมายกายกอง แต่แล้วเราอยู่ด้วยความประมาท เมื่ออยู่ด้วยความประมาท ก็หมายถึงว่า เป็นบุคคลที่ตายไปแล้ว ตายอะไร ตายจากคุณงามความดีทั้งหมด ตายจากมรรคผลนิพพานไม่มีในหัวใจขึ้นมา ฉะนั้นเมื่อเราตายจากมรรคผลนิพพานแล้ว มันจะไปไหน มันก็ลงนรก ต้องไปเริ่มต้นมาจากนรกใหม่ พอไปเริ่มต้นมาจากนรกใหม่ บัดนี้ก็มันจะอีกนานเท่าไร กว่าจะได้กลับมาเป็นมนุษย์อีกครั้งหนึ่ง

นรก ๑๖ แดน

นรกมีอยู่ ๑๖ แดน แดนของการทรมาน แต่ละแดนมี ๑๖ บ่อของการทรมาน หนักเบาแตกต่างกัน ขึ้นมาตามลำดับ จนมาเป็นนรกธรรมดา

แล้วมีแดนพิเศษอีก เรียกว่านิพพานนรก เขาเรียกโลกันตนรก นี่เป็นแดนพิเศษ ไม่มีอายุ พอๆกันกับนิพพานของนรก อันนี้เขาเรียก นิพพานเมื่อนรก เขาเรียกโลกันตนรก ไม่มี นานๆจะเห็นแสงแวบมาหนึ่ง พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ยังไม่ทันจะได้สาธุเลย แสงแวบนั้นก็หายไปแล้ว โลกันตนรก แล้วก็ขยับขึ้นมาก็เป็น อเวจี ขยับจากอเวจีมาก็เป็น โลหะกุมภี กว่าจะมาถึงเป็นนรกธรรมดา

บัดนี้ มาเกิดเป็นมนุษย์ ก่อนที่จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ต้องมาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานมาก่อน เป็นหมู เป็นหมา เป็นเป็ด เป็นไก่ เป็นแบคทีเรียต่างๆ กว่าจะได้มาเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ใหญ่ขึ้นมา มาดูสิ แต่ละชาติ อวัยวะไม่สมบูรณ์ อย่างละ ๕๐๐ ชาติ ๗ ไม่มีแขน ไม่มีขา ขายังไม่สมบูรณ์ แขนยังไม่สมบูรณ์ จิตยังไม่สมบูรณ์ ป้ำๆ เป๋อๆ นั้นกว่าจะมีอวัยวะที่สมบูรณ์อย่างทุกวันนี้ มันไถ่มาเท่าไร ทนทุกข์ทรมานมาเท่าไร ยังไม่จำหรือ ยังนึกไม่ออกเลยหรือ กว่าจะมีอวัยวะสมบูรณ์ขึ้นมานี้ มันไถ่มาอย่างละ ๕๐๐ ชาติ ๗

ลองตั้งใจปฏิบัติ

ลองนึกดูว่า มาถึงแล้วตอนนี้ เรามาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีครูบาอาจารย์พานำปฏิบัติ มีพระ มีเณร มีครูบาอาจารย์พานำปฏิบัติ แล้วเราก็ตั่งใจปฏิบัติ ลองดูสิ ถ้าเรที่ตั้งใจปฏิบัติ เราก็ตั่งใจทั้งหมด สิ่งยั่วยวนภายนอกอย่างโทรศัพท์ -ปิด- เราใช้เฉพาะเวลาจำเป็นเท่านั้น แล้วตอนนี้ มีไลน์ มีอะไรกันให้มั่วไปหมด บางคนก็มีธุรกิจมีอะไรมากมาย แต่ตัวเองยังอยู่ในวัด ยังอยู่ในฐานะของผู้ปฏิบัติ อย่างนี้มันไม่ใช่

ความตั้งใจที่เราอยากจะพ้นทุกข์มันไปอยู่ที่ไหน เมื่อเราทำได้ขึ้นมาแล้ว มันจะมีที่มาขนาดไหนทรัพย์สินสมบัติ อย่างศีล ๕ หรือ ศีล ๘ อันบริสุทธิผุดผ่อง เทียบสมบัติในมนุษย์ ๑๖ พระนคร ศีล ๕ ที่บริบูรณ์ ถ้าศีล ๘ ที่บริบูรณ์นี้เทียบสมบัติในเมืองมนุษย์หาไม่มี ที่จะมาเทียบได้ อย่างนางวิสาขา มีบริษัทบริวารเท่าไร มีบ้าน มีปราสาท ๓๒ คาวุต มีคนใช้ มีอะไรต่ออะไร เครื่องประดับในเมืองมนุษย์ มีมหาลดาปสาธน์ แต่เครื่องประดับในเทวโลกมีอยู่ ๕๐๐ เล่มเกวียน ดุติ เครื่องประดับของนางวิสาขา ๕๐๐ เล่มเกวียน ยังเอาไปไม่หมด

เดินมรรค ปฏิบัติตามครูบาอาจารย์

ฉะนั้น ถึงว่าทุกวันนี้ เรามีความคิดอยู่อันหนึ่ง **เมื่อเราไปเห็นรูปครูบาอาจารย์ หรือไปเห็นอัฐิธาตุครูบาอาจารย์ไปเห็นอะไรต่ออะไรต่างๆ พวกนี้เป็นคนรุ่นก่อนพวกเรา** เราไม่เข้าใจว่าท่านเดินมรรคมาแบบไหน อย่างทุกวันนี้ **อัฐิธาตุของพระอาจารย์เสถียร** **นี้เรารู้ว่าท่านเดินมรรคแบบไหน เพราะเราได้พูดคุยอยู่เป็นประจำ เราจะทำอย่างไร ที่จะทำให้พอเห็นแล้วอยากจะทำปฏิบัติเราจะทำอย่างไร? ไม่มีนะในโลกไม่มีประเทศไหน** **ในโลกนอกจากประเทศไทย ที่มีอัฐิธาตุครูบาอาจารย์ มีอะไรต่ออะไรต่างๆ เมื่อเห็นแล้วเราอยากจะทำปฏิบัติ** เราจะทำอย่างไรอย่างเราไปดูพิพิธภัณฑ์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น วัดป่าสุทธาวาส อะไรต่ออะไรมานี้ เราดูแล้วก็ยังไม่คิดอยากจะทำปฏิบัติ เพราะเราไม่รู้ว่าท่านเดินมรรคมาแบบไหน

แต่ในยุคปัจจุบันของเราที่มีพระณรที่มาอยู่กับเราก็คือ หรือพวกญาติโยมที่มาอยู่กับเราก็คือ ที่เขาล่วงลับไปแล้ว อันนี้เราพูดได้ทุกคน เราเล่าประวัติของการปฏิบัติได้ทุกคน อย่างพระอาจารย์เสถียร นี่เราเล่าประวัติได้เลย เวลาท่านเดินมรรค เวลาปฏิบัติ

สร้างศรัทธาขึ้นมาให้เห็นคุณค่าในหัวใจ

ฉะนั้นการปฏิบัติเราจะทำอย่างไร เราจะน้อมมาแบบไหน ให้มันเกิดศรัทธาขึ้นมาอันแรงกล้า สำหรับที่จะทำความพากความเพียร เพื่อความพ้นทุกข์ของเรา เราจะสร้างตัวเราขึ้นมาแบบไหน ลองคิดดู ถ้าหากเรามาคิดในเรื่องอย่างนี้นะ มันมีประโยชน์มากมาย สำหรับชีวิตของเราที่เหลืออยู่ มันจะช้าหรือมันจะเร็วก็ตาม ชีวิตที่เหลืออยู่ ต้องมีค่าแน่นอน

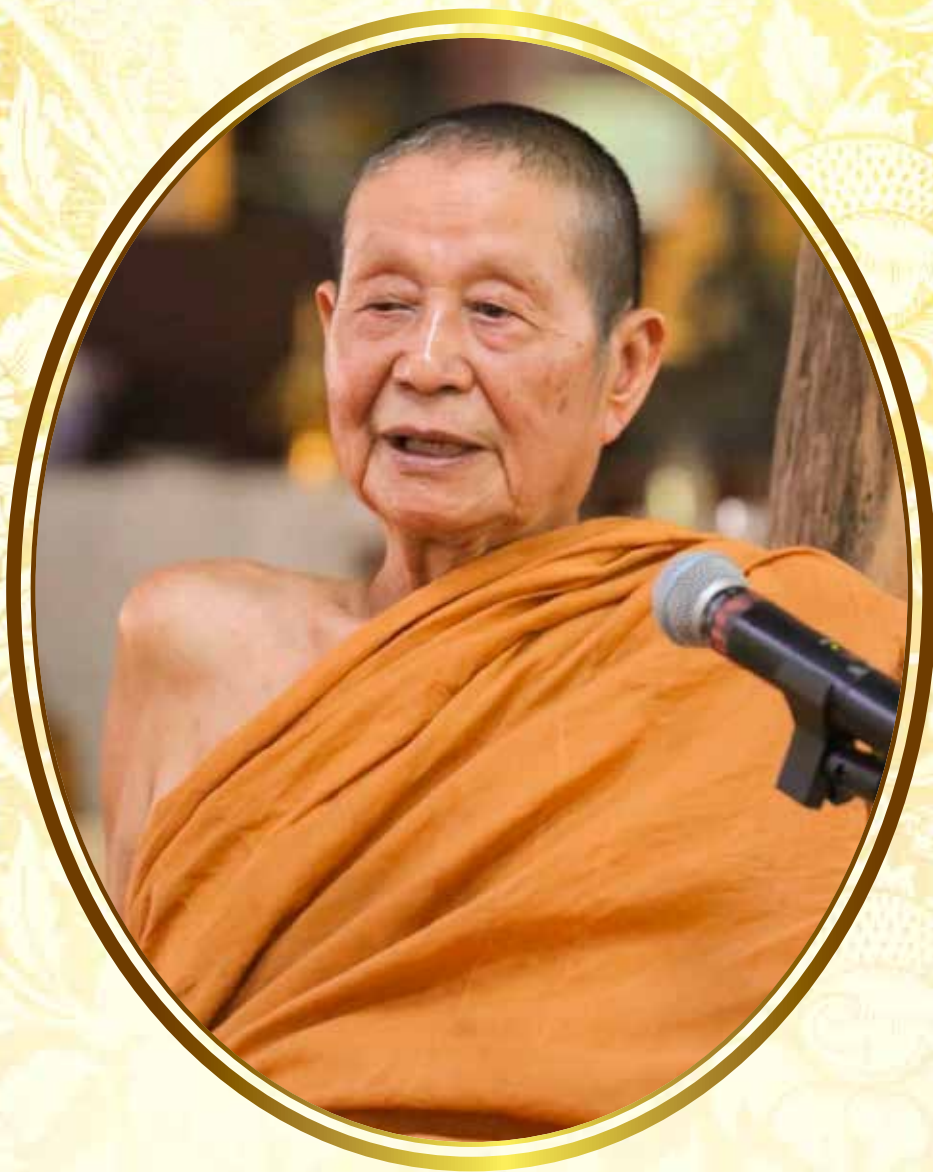
ถ้าหากเรามาดูเห็นอัฐิธาตุของครูบาอาจารย์แล้ว เราก็ลองเอามานึกดูว่า ท่านเดินมรรคมาแบบนี้ เคยเห็นเคยได้ยิน เคยสนทนากับท่าน มันไม่น่าจะยากเย็นอะไร สำหรับตัวของเราที่จะสร้างศรัทธาขึ้นมา เพื่อจะให้มันเกิดขึ้นมากับตัวของเรา

เมื่อศรัทธามันเกิดขึ้นมาแล้วมันจะรู้จัก ว่าคุณค่าของครูบาอาจารย์ คุณค่าของพระพุทธศาสนา คุณค่าของการรักษาศีล คุณค่าของการภาวนา ของการปฏิบัติ มันเป็นอย่างไร มีคุณค่าอย่างไร สมควรแก่ตัวของเราที่จะเข้าไปปฏิบัติได้หรือยัง พอเห็นคุณค่าขึ้นมา มันก็จะบอกตัวของเรา

แต่ถ้าหากมันไม่เห็นคุณค่า มันก็ไม่ใช่จักหรือ มันเห็น มันก็เห็นไปอย่างนั้น เห็นเขาเดินจงกรม ก็เดินไปอย่างนั้นแหละ เห็นเขานั่งสมาธิก็นั่งไปอย่างนั้นแหละ เพราะตัวเองมันไม่เกิดขึ้นมาในหัวใจ **ลองให้มันเกิดขึ้นมาในหัวใจเสียก่อน**

การรักษาความสงบ การทำข้อวัตรปฏิบัติ การทำอะไรต่ออะไรต่างๆ พวกนั้น ถ้ามันเกิดขึ้นมาในหัวใจของเราแล้ว เหมือนกับเราถือน้ำทั้งแก้วที่มันเต็มเปี่ยมด้วยน้ำ เราจะต้องประคองอย่างไร ใจของเราก็ก็นั่นแหละ เราต้องทำตัวของเราให้เหมือนกับถือน้ำทั้งแก้ว น้ำเต็มแก้วเราต้องประคองมันไป ใจของเราก็ก็นั่นแหละ เราต้องประคองมันไป **สร้างให้มันเกิดศรัทธาอันแรงกล้าขึ้นมา สำหรับที่จะปฏิบัติ**

พระธรรมเทศนา

หลวงปู่สาคร ธรรมาวุโธ

ส่วนหนึ่งของกัณฑ์เทศน์ช่วงคำ วันจันทร์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔
ณ ศาลาใหญ่ วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

กัณฑ์ที่ ๒

เราตามหาใจ... เราเห็นหรือยัง ?

การเล่าเรียนวิชาการต่างๆ เราจะต้องมีความชำนาญ เราเห็นอะไร เราจะต้องเอามาคิด เอามาใคร่เอามาครวญ เอามาตรึกเอามาตรอง ถึงได้ว่าธรรมะมีอยู่ทั่วไป

คำว่า **“สุสสุสัง ละภะเต ปัญญัง”** ผู้ฟังด้วยดีย่อมมีปัญญา แต่ปัญญามันจะเกิดมาจาก ๓ ทาง

ที่เรียกว่า **สุตมยปัญญา** คือการเห็น หรือการศึกษาเล่าเรียน การท่องบ่นสาธยาย ในตำราต่างๆ เรียกว่า สุตมยปัญญา

จินตมยปัญญา สิ่งที่เราพบ เราเห็นมาแล้ว เอามาตรึกตรอง เอามาใคร่ครวญ เอามาพิสูจน์ความจริง ที่เรียกว่า จินตมยปัญญา

ส่วน **ภาวนามยปัญญา** คือการหาที่อยู่ของใจเรา

ตั้งแต่เราเกิดมานี้ เราเคยมีที่อยู่ของใจหรือยัง เราเคยเห็นหรือยัง ใจของเรามันเป็นลักษณะอย่างไร มีสีสังวรณะเป็นอย่างไร “ใจ” มีรูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไรของใจ หรือเห็นแต่กิริยาข้างนอก ที่ไม่ใช่ใจโดยตรง มีแต่กิริยาของใจเฉยๆ มีแต่กิริยาของความโลภ ความโกรธ ความหลง มีแต่กิริยาของความโมโหโทโส ความไม่พอใจ

คำว่า **“ไม่พอใจ”** ในความคิดที่ไม่พอใจ พระพุทธเจ้าเคยตรัสต่อพระเลียบเหี้ยว กับพระสารีบุตร พระเลียบเหี้ยวไม่พอใจในคำสอนของครูทั้ง ๖ พระเลียบเหี้ยว นี่เป็นหลานชายของพระสารีบุตร คือเป็นลูกน้องชายพ่อ พ่อของพระเลียบเหี้ยวคือน้องชาย

พ่อพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็เป็นศักดิ์ของลุง พระเลียบเหี้ยวก็เป็นหลาน คือลูกของน้องชายของพ่อ แต่ก็ออกบวชกัน พวกนี้ออกบวชกันนาน ศึกษาตามลัทธิของในยุคนั้น ส่วนพระสารีบุตรนี้บวชในสำนักของสัณฺฑยปริพาชก ส่วนพระเลียบเหี้ยวก็คงจะบวชในสำนักเดียวกัน แต่ไว้ตัว คือบวชเข้ามาแล้ว นี่แล้วแต่ว่าจะเอาแบบไหนในลัทธิของตัวเอง เป็นศาสดาขึ้นมาเองเลย พระเลียบเหี้ยวนี้ไว้หนวดไว้เครา แล้วก็ไว้เล็บเหมือนกับเหี้ยว ถึงได้เรียกว่าพระเลียบเหี้ยว แต่เป็นหลานชายพระสารีบุตร ได้ศึกษาในลัทธิครูทั้ง ๖ มาอย่างชำชอง แล้วก็มาศึกษาในลัทธิของพระพุทธเจ้า พระสารีบุตรเพิ่งเข้ามาอยู่ในสำนักพระพุทธเจ้า มาอยู่วัดเวฬุวันกับพระพุทธเจ้าได้ ๑๔ วัน ชาวก็เก่งเหมือนกัน พระเลียบเหี้ยวออกตามหาว่า ลุงไปอยู่ไหน ตอนเช้าฉันเสร็จแล้ว ก็เข้าไปที่วัดเวฬุวัน ได้ข่าวว่าพระพุทธเจ้าขึ้นมาที่เขาคิชฌกูฏ ก็เดินตามขึ้นมา พระพุทธเจ้าประทับพักฝนกลางวัน ตอนบ่ายอยู่ที่ถ้ำสุกรขาตา ตรงใต้ภูเขาคิชฌกูฏ แต่ขึ้นมาโดยที่ไม่ได้เห็นลุง ถูกบังไม่ให้เห็นพระสารีบุตร

(พระเลียบเหี้ยวบอกพระพุทธเจ้าว่า) “ได้ข่าวว่าลุงมาอยู่กับพระผู้มีพระภาค ก็เลยตามหา” ก็คุยกันไป พระเลียบเหี้ยวบอกว่า “หม่อมฉัน (พระเลียบเหี้ยว) ไม่พอใจในศาสดาทั้ง ๖ ในการสอนของศาสดาทั้ง ๖ นี่ หม่อมฉันไม่พอใจ แม้แต่พระสมณโคดม หม่อมฉันก็ไม่พอใจ เพราะพระสมณโคดมสอนอริยสัจ ๔ สอนทุกข์ สมุทัย มรรค นิโรธ หม่อมฉันก็ไม่พอใจ”

ฝ่ายพระสารีบุตรนั้นกำลังพิจารณาธรรมะที่หาข้อยุติไม่ได้ คือประโยคหนึ่ง พระสารีบุตรพิจารณาไปได้พันประโยค เอาอีกประโยคหนึ่งมาพิจารณาไปอีก ได้อีกพันประโยค ก็คือฝ่ายพระสารีบุตรพอใจในการพิจารณา

ฝ่ายพระเลียบเหี้ยวกล่าวว่า “นี่ ..ไม่พอใจในคำสอน ถึงแม้พระพุทธเจ้าสอนอริยสัจ ๔ หม่อมฉันก็ไม่พอใจ”

พระพุทธเจ้าก็เลยตรัสว่า “เธอ...ควรไม่พอใจในความคิดของเธออีกด้วย”

หยุด..พระเลียบเหี้ยว คำว่า “ ควรไม่พอใจในความคิด ” หยุด..พระเลียบเหี้ยว

อย่างพระสารีบุตรก็หยุดในความคิดของตัวเอง พระเลียบเหี้ยวก็หยุดความคิดของตัวเองที่ไม่พอใจ ในทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านมา **เมื่อหยุดความพอใจ และไม่พอใจ จิตก็ตกเข้าสู่กระแสแห่งมรรค ทำลายอาสวะกิเลสให้สิ้นไปในขณะหนึ่งของจิต** ขณะหนึ่งของจิตก็คือกำมือเข้าเหยียดนิ้วชี้ออก เหยียดออกกำเข้า เหยียดออกกำเข้าสับครั่ง

ฝ่ายพระสารีบุตรจิตก็ตกเข้าสู่กระแสแห่งมรรค ส่วนพระเลียบเหี้ยวจิตก็ตกเข้าสู่กระแสแห่งมรรค สมควรที่จะทำลายอาสวะกิเลสให้สิ้นซากไปได้ในชั่วขณะจิตเดียว ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พระสารีบุตรก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ภายหลังมาพอสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แล้วพระเลียบเหี้ยวก็ขอบวชกับพระพุทธเจ้า ฝ่ายพระสารีบุตรนั้นบวชแล้ว พระเลียบเหี้ยว นั้น **พระพุทธเจ้าตรัสว่า ท่านจงเป็นภิกษุมาเถิด ปรากฏ** ภาริชาสวมิใส่ร่างกาย หนวดเคราหลุดหายไปหมด เล็บก็หายไป เป็นสมณบริชา เข้ามาสอดใส่ร่างกายแทนที่ของลัทธิของเลียบเหี้ยวเดิมหายไป เป็นสมณบริชา เหมือนกับภิกษุบวชแล้วตั้งร้อยปี แล้วภายหลังมาก็ได้เห็นลูก พระสารีบุตรก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ พระเลียบเหี้ยวก็ได้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาในโลก

ฉะนั้น...**ความคิดในบางอย่าง เราไปเห็นแต่ภิกขาของมัน โดยที่เราไม่ได้กลับเข้าไปถึงใจ โดยดั้งเดิมของใจ เราไปเห็นภิกขาของมัน นี่ก็จะตายแล้ว กระพัดกระพืด ไอ้โน่นไอ้นี้ ไอ้โน้ไอ้โน้น ไม่พอใจ แต่จริงๆแล้ว เราตามหาใจ เราเห็นหรือยัง ? ภิกขาที่มันแสดงออก มันเป็นภิกขาต่างหาก แต่ใจจริงๆ มันนิ่งอยู่ มันไม่ได้กระเพื่อมอะไรนะ “ใจ” เพราะมันเป็นของที่ละเอียด**

ถ้าพูดถึงใจดั้งเดิมของใจเรา อธิบายในพระธรรมวินัย เอาชนจามรีเดือนจะคลอด มาตัด พอตัดเข้าไปแล้ว บัดนี้ชนจามรีนั้น มันมองไม่เห็น แล้วก็เอามาตัด แล้วก็มาวัด หน้าตัดมัน แล้วก็มาวัดความยาว วัดความยาวเสร็จ แล้วก็มาตัด แล้วก็มาผ่าสับหก ใจของเราหนึ่งในสับหกนั้น ลักษณะของใจมีอยู่แค่นั้น ดึงเส้นผมออกมาก็ได้ ถ้างั้น ดึง เส้นผมออกมาเส้นหนึ่ง แล้วก็มาตัด แล้วมาผ่าสับหก ดูลิ มันแทบมองไม่เห็นเลย ถ้าเป็น ชนจามรีนี้ จะละเอียดลงไปกว่านั้นอีก ละเอียดกว่าเส้นผมเรามาก

...ฉะนั้น ใจมันมีอยู่แค่นั้นแหละ มันกระเพื่อมที่ตรงไหน อันนี้มันมีแต่ กิริยาของมัน หรืออาการของมันเท่านั้น ความโลภ ความโกรธ ความหลง อะไร พวกนี้ต่างๆ เป็นกิริยา ไม่ใช่ใจดั้งเดิมโดยแท้ ส่วนใจดั้งเดิมโดยแท้ มันต้องการ ที่จะข้ามวิญญูะอย่างยิ่งยวด เพราะเห็นภัยของวิญญูะอย่างยิ่งยวด ในความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตายเป็นภัยอย่างมหันตภัย

พระธรรมเทศนา

หลวงปู่สาคร ธัมมาวุโธ

แสดงธรรม วันจันทร์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕

ณ ศาลาใหญ่ วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

กัณฑ์ที่ ๓

ปกติของใจ ปกติของกาย เป็นเรื่องของธรรมดา

เรื่องการเตรียมการ ที่จะทำร่างกายของเราให้เป็นเครื่องรองรับธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ธรรมะคำสั่งของพระพุทธเจ้า เราจะเอาอะไรรองรับมันถึงจะสมควร ก็คือ ทำกายของเราเป็นเครื่องรองรับธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วก็เอาใจของเราเข้ามาสู่ธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เป็นภาชนะทองรองรับ

ฉะนั้นพอเราตามเข้าไป ตามเข้าไป กำหนดลงไป กำหนดลงไป บัดนี้ เราจะเห็นความสุข จิตมันจะสงบที่ไม่เคยมีในโลกมนุษย์ ความเอิบอิมจิตใจที่ไม่เคยมีในโลกมนุษย์ อย่างเรานึกพุทโธ พุทโธ พุทโธ ให้ถี่เข้าไป ให้ถี่เข้าไป ถี่เข้าไป เสร็จแล้ว ใจของเราจะเบิกบาน เอิบอิม วางพุทโธได้ ใจก็ยังนิ่งอยู่ได้ จนกระทั่งทะลุเป็นอัปนาสมาธิขึ้นมาได้ แล้วก็มาพิจารณาความเปลี่ยนแปลงในร่างกาย และจิตใจของเรา

ร่างกายของเราเนี่ย อยู่ด้วยความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จิตใจของเรา ก็อยู่ด้วยความเปลี่ยนแปลง มันมาหยุดนิ่งในเฉพาะเวลาเราทำสมาธิภาวนา นี่เท่านั้นใจของเรา นอกเหนือจากนั้นมันไปที่ไหนต่อที่ไหน มันไปทั้งหมด ไปนอกโลกก็มี ไปในโลกก็มี ไปที่ไหนต่อที่ไหน แต่พอเรามาหยุดทำสมาธิภาวนาขึ้นมา พอเราตั้งสติของเราได้ อันนี้ การตั้งสติ มันไม่ใช่ตั้งที่เดียวจะอยู่เลย มันไม่ใช่ มันต้องทำซ้ำๆ ซากๆ อยู่ จนกว่ามันจะเป็นจิตสงบขึ้นมา จนกว่ามันจะเห็นความสุขขึ้นมา ทำไปจนกว่ามันจะเกิดความสุขทำไปจนกว่ามันจะข้ามความทุกข์ไปได้ทั้งหมด

ถึงว่า “**วิริเยนะ ทุกขะมัจเจติ**” บุคคลจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร นั้นเห็นไหม ในความเพียรนั้นมันจะมีความทุกข์ในตัวของมันอยู่ ไม่ใช่ไม่มีทุกข์ ในการทำงานทุกอย่าง ในการเดินทางก็มีทุกข์อยู่ในตัวของมัน ถึงแม้จะนั่งเรือเหาะ เรือบินก็ตาม จะนั่งรถไฟรถอะไรก็ตาม มีความทุกข์ในตัวของมันอยู่ทั้งหมดในการเดินทาง ในการปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน ในการนึกคำบริกรรมภาวนาก็เหมือนกัน มันจะมีความทุกข์อยู่ในตัวของมัน

ทุกอย่างจะอยู่ด้วยความทุกข์ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เป็นธรรมดา ถึงได้ว่าเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น สิ่งนั้นตั้งอยู่ สิ่งนั้นดับไปเป็นธรรมดาของมัน จนกว่าเราจะเห็นคำว่าธรรมดา ความเป็นธรรมดา มันเป็นอย่างไร ถึงได้เรียกว่า ธรรมดา เรารู้อย่างไร ไม่มีใครที่จะมาบอกให้เรารู้ได้ นอกจากตัวของเราที่จะรู้ขึ้นมาเองในความเป็นธรรมดานั้น

ฉะนั้นถึงว่า การปฏิบัติง่ายสำหรับผู้มีศรัทธา ยากสำหรับผู้ไม่มีศรัทธา ก่อนที่เราจะมีศรัทธาขึ้นมา ก่อนที่เราจะทำให้มันเกิดศรัทธาขึ้นมา เกิดความเพียรขึ้นมา เกิดความพอใจขึ้นมา มันต้องอาศัยวิธีการคิด เรียกว่า สัมมาทิฐิ คือความคิดชอบ ถ้าเราอาศัยตัวความคิดชอบอันนี้แล้ว มันจะเป็นไปของมันเอง มันก็ค่อยๆดีขึ้นๆ ตามลำดับ แล้วมันก็ดีขึ้นกว่าเดิม เมื่อก่อนเรารู้ที่ไหน จิตใจมันเป็นอย่างไร? เรา รู้จัก ร่างกายมันเป็นอย่างไร รู้จักไหม? ก็ตอนนี้ เรา รู้จัก เรื่องร่างกายของเรา เรา รู้จัก เรื่องจิตใจของเรา เช่น เรายังไม่รู้จักร่างกายของเราเกิดความขุ่นเคืองขึ้นมาในร่างกายหรือในจิตใจ หรือเกิดความไม่สบายในกาย เรารู้จัก ก็แสดงว่า เมื่อก่อนเราไม่เคยรู้จักเลย แต่ตอนมันเกิดขึ้นมาก็แสดงว่าเรามีสติขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง เรามีปัญญาขึ้นมาอีกระดับหนึ่งแล้ว เรา ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงหรือเราได้เห็นความแตกต่าง อันนี้ก็เรียกว่าเราเห็นธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าขึ้นมาในระดับหนึ่ง

ฉะนั้นทำความเข้าใจกับตัวเอง เมื่อทำความเข้าใจกับตัวเองแล้ว อะไรเกิดขึ้นมาเราไม่ต้องไปกระพืดกระพืดกับมัน ปล่อยให้มันเป็นไปตามธรรมชาติของมัน ธรรมชาติ คือ ความเป็นธรรมชาติ อะไรเป็นธรรมชาติ เราก็ปล่อยไปตามเรื่องของความธรรมชาติ ร่างกายเราเป็นธรรมชาติแบบนี้ ก็ปล่อยไปอย่างนี้ มันเป็นธรรมชาติของมัน ฉะนั้นจิตใจของเราก็เหมือนกัน เราก็พยายามทำให้มันเป็นปกติ ปกติของใจ ปกติของกาย คือ เป็นเรื่องของธรรมดา

พระธรรมเทศนา

หลวงปู่สาคร อัมมารูโ

แสดงธรรม วันจันทร์ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔
ณ ศาลาใหญ่ วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

กัณฑ์ที่ ๔

เย ธัมมา เหตุปปะภาวา ธรรมทั้งหลายมีมาแต่เหตุ

หลักวิตก วิचार ก็มาจากอันเดียว คือ “เย ธัมมา เหตุปปะภาวา” นั่นแหละ คือหลักวิตก วิचार แต่พูดไป ก็เห็นว่า วิตก วิचार แต่พูดไปหลายอย่าง ก็เป็นไปหลายอย่าง ถ้าไม่พูดอะไร ก็คือ “**ธรรมทั้งหลายมีมาแต่เหตุ**” ก็มีข้อเดียว เราจะทำเหตุแบบไหน บ้าง เราจะเดินมรรคแบบไหน เราจะทำอย่างไร ออกมาเป็นวิตก วิचार

มาดูซิ ว่าเราออกจากอบายภูมิมาได้หรือยัง เราข้ามเทวโลกไปได้หรือยัง ข้ามพรหมโลกไปได้หรือยัง ก็มาจากอันเก่าไม่ใช่มาจากที่ใหม่ เราต้องการที่จะข้ามอบายภูมิ ข้ามเทวโลก ข้ามพรหมโลก ถ้าหากเราข้ามพรหมโลกได้ ความปกติจิตมันก็เกิดขึ้น **ทุกวันนี้ความปกติจิตมันไม่เกิด ก็เพราะอะไร เพราะมันหวั่นไหวไปตามอารมณ์ต่าง ๆ** ต้องการความหวั่นไหวอยู่อย่างนั้นหรือ เราเกิดมานี้ เราออกมาปฏิบัติ เรามาปฏิบัติเพื่อให้มันเกิดความหวั่นไหว? เพื่อให้มันเกิดความชุ่มเคื่อง ก็กลับมาหาอบายภูมิอีก มันก็อยู่แค่นั้น เมื่อเราข้ามมันไปแล้ว เราจะต้องกลับมาหามันทำไม เพราะเราข้ามมันไปได้แล้ว

ฉะนั้นมันจะต้องตั้งข้อสังเกตตัวเองในการปฏิบัติ ถ้าหากเราไม่ตั้งข้อสังเกตตัวเองในการปฏิบัติ ว่าเราพัฒนาตัวเรา หรือเราไม่ได้พัฒนาตัวเรา อย่างเราเห็นทุกข์ ก็แสดงว่าเรานี่ มีความคิดที่ดีกว่าเมื่อก่อน เมื่อก่อนเราไม่รู้จักเลยทุกข์มันเป็นอย่างไร มีแต่ความสนุกสนาน เพลิดเพลินไปตามรูป ตามเสียง ตามกลิ่น ตามรส ตามอะไรต่าง ๆ ไป ตามพรรคพวกเพื่อนฝูง แล้วแต่เค้าจะเฝ้าไปทางไหน เราก็เฝ้าไปทางนั้น เราเห็นความฟุ้งซ่าน ก็แสดงว่าเรามีสติขึ้นมาดีกว่าเก่า เราเห็นความอิจฉาริษยา เราก็ดีกว่าเก่า ความอิจฉาริษยามันดี มันเป็นสุข หรือมันเป็นทุกข์ ถ้ามันเป็นทุกข์เราก็ข้ามมันไป แค่นั้น

มันร้อนเหมือนกับเรากำไฟ เราก็กว้างมือของเรา ทิ้งซะ สะบัดถ่านไฟออกไปมันก็หลุดจากมือเรา มือเรามันก็ค่อยเย็นลงเย็นลง เพราะเราไม่ได้กำไฟอีก เราข้ามอบายภูมิ ๔ มันก็เริ่มเย็นขึ้นมา ถ้าเราข้ามไม่ได้มันก็มีแต่ความร้อน คำว่าเผาแล้วมันไม่พอ รมอีก เผารนจิตใจตัวเอง ทำให้ตัวเองชุ่มเคื่อง ทำให้ตัวเองเป็นทุกข์

ไม่มีอะไรที่จะทุกข์ไปมากกว่า จิตมันไม่ยอมรับความจริง ถ้าจิตมันยอมรับความจริงเมื่อไหร่ มันก็จะเบาขึ้นไป เบาขึ้นไปเลย “ความจริง คืออะไร คือความไม่เที่ยง สัจธรรมคือความไม่เที่ยง ในโลกสันนิบาสนันนี้ ไม่มีอะไรเที่ยง ไม่มีอะไรที่จะเป็นของเที่ยง มีแต่เป็นของเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป เป็นธรรมดา ”

เมื่อเราไม่เข้าใจความเป็นธรรมดานี้ ไม่มีอะไรจะทุกข์มากไปกว่านี้ **ทุกข์เพราะความไม่เข้าใจ ถ้าเราเข้าใจ มันจะไม่ทุกข์เลย** ก็เห็นมันเป็นเรื่องธรรมดาของโลก ความเกิดแก่เจ็บตายนี่ก็เป็นเรื่องธรรมดาของโลก เมื่อเราเกิดมาอยู่ในโลกอันนี้ มันก็ต้องเป็นไปตามแนวทางอันนี้ เรายอมรับแนวทางอันนี้มันไป แค่นั้น

ส่วนการพัฒนาตัวเรา เราก็คพัฒนาตัวเราไปเรื่อย ทำความเข้าใจไปเรื่อย อะไรที่เราจะเอามาใช้ประโยชน์เราก็คเอามาใช้ อะไรที่เราไม่ใช้ประโยชน์เราก็คเก็บไว้ ความรู้ของเรามันไม่ได้เป็นพิษเป็นภัยอะไร ก็เหมือนกับเรารู้แล้ว เราก็คเอไว้ บันทึกลงไว้ แล้วเอาใส่ในลิ้นชักไว้ จนกว่าเมื่อถึงเวลาที่เรารู้จำเป็นที่เราจะเอาออกมาใช้ เราก็คดึงลิ้นชักออกมา เราก็คเห็นของที่เราเก็บไว้ ความรู้ของเรามีอยู่ไม่ได้แบกได้หาม เราเก็บใส่ในลิ้นชักไว้แค่นั้น เราเก็บไว้โน้ตึะ ในตู้ ในหีบ ในอะไรต่ออะไรไป ความรู้ต่างๆ ไม่ต้องแบก ไม่ต้องหามมัน ฉะนั้นมันจะรู้ไปถึงไหน เป็นเรื่องธรรมดาที่เราจะต้องรู้ มันเป็นเรื่องธรรมดาที่เราจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ **เมื่อเข้าใจแล้วก็คือปล่อยวาง** ก็เป็นเรื่องธรรมดาอีก เราก็คต้องปล่อยวางมันไป มันไม่ได้มีอะไร ฉะนั้นคือหลักการคิด หลักการใคร่ครวญ หลักการไตร่ตรอง

“ ในโลกสันนิวาสนี้ ไม่มีอะไรเที่ยง
ไม่มีอะไรที่จะเป็นของเที่ยง มีแต่เป็นของเกิดขึ้น
ตั้งอยู่และดับไป เป็นธรรมดา ”

พระธรรมเทศนา

หลวงปู่สาคร ฐัมมาวุโธ

ส่วนหนึ่งของกัณฑ์เทศน์ วันเสาร์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๓
แสดงธรรม ณ ศาลาใหญ่ วัดป่ามณีกาญจน์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

กัณฑ์ที่ ๕

ทางเดินแห่งมรรค

วันเสาร์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๓

ณ วัดป่ามณีกาญจน์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

การทำงานทางด้านพระพุทธศาสนา ในระหว่างบ้านเมืองมันวิกฤต เราจะทำให้มันเป็นโอกาสของเราได้อย่างไร ในระหว่างบ้านเมืองมันวิกฤต โอกาสของเราก็คือ ในระหว่างวิกฤตต้องทำให้มันเป็นโอกาส **จิตใจของเราต้องพยายามปรับปรุงตัวเอง อย่าให้มันหวั่นไหวไปในโลกธรรมต่าง ๆ ในระหว่างที่มันเป็นวิกฤต** เราต้องให้มันเป็นโอกาสของเรา

ตั้งมั่นในพระไตรสรณคมน์

คำว่า **ตั้งสติมั่นไว้ในพระไตรสรณคมน์** คือ เชื่อมั่นในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เชื่อมั่นในพระธรรมคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อมั่นในพระสงฆ์ คือผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า **ว่าจะพ้นทุกข์ได้จริง ใครก็ตามที่มาเดินตามแนวทางของมรรค คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์จะไม่สิ้นไปจากโลก จะเป็นผู้หญิงผู้ชาย ท่านเรียกว่าพระสงฆ์ ถ้ามาเดินตามแนวทางของมรรค แต่มันมีข้อจำกัดอยู่ ที่เราจะต้องไปละ ละการถือฤกษ์ดี ยามดี เคราะห์ดี เคราะห์ร้าย วันจุม วันฟู โลกาวินาศ ไม่ไปถือมงคลตื่นข่าว ไม่ไปเข้ารีตเดียรฉัตร** หมายถึงคำสอนที่ไม่มีอริยสัจ อริยมรรค

เราสังเกตดูสิ อย่างจตุณิมิตของพระโพธิสัตว์ที่จะต้องทรงออกผนวช จตุณิมิตท่านว่าอย่างไร เห็นคนแก่ คนเจ็บ เห็นคนตาย เห็นสมณนักบวช ท่านบอกว่าสมณนักบวชนี้เป็นบุคคลที่มีเวลา แต่คน ๓ ประเภทแรกเป็นบุคคลที่ไม่มีเวลา รอดตัวเองให้แก่ รอดตัวเอง

ให้เจ็บ รอดตัวเองให้ตายเฉยๆ โดยที่ไม่ได้คิดต่อไปว่า **เมื่อมีที่แก่ ที่เจ็บ ที่ตาย ที่ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายต้องมี เหมือนกับมีมืดแล้วมีสว่างเป็นเครื่องแก่กัน มีร้อนกับมีเย็น เป็นเครื่องแก่กัน** นั่นพระโพธิสัตว์ได้จดุนิมิตอันนี้มา จิตใจก็รุ่มร้อน เราจะอยู่รวันแก่ เราอาจจะอยู่รวันเจ็บไข้ในพยาธิ หรือเราจะรวันตายหรือ ถ้าเราจะรวันตายมันจะได้ อะไรจากการที่เราอยู่ พระโพธิสัตว์ถึงได้หนีออกบวชในคืนนั้น ทั้งที่มเหสีก็เพิ่งประสูติ พระราชโอรสเมื่อเช้า ฉะนั้นมันจะต้องคิดกันให้ดี ถ้าเราไม่เชื่อในจตุรนิมิตอันนี้ ก็แสดงว่า เราเป็นเดียรฉัตร **เพราะเราไม่เชื่อในสังกรรม เราไม่เชื่อในอริยสัจ เมื่อเราไม่เชื่อใน อริยสัจ เราไม่เชื่อในสังกรรม เมื่อเราเป็นเดียรฉัตร การทำบุญสุนทาน การรักษา ศีลภาวนา การทำทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนกับการทิ้งลงในมหาสมุทร** ดูสิว่าเราทิ้งลง ในมหาสมุทรวันไหนมันจะเต็ม เราทิ้งของลงเหวลงบ่อเมื่อไหร่มันจะเต็ม ฉะนั้นการทำ ทาน การรักษาศีล การภาวนาของเรามันก็เลยไม่มีผล ไม่มีอานิสงส์เหมือนกับสมัยก่อน

อานิสงส์บุญของนางทาสีเก็บหม่อน

สมัยก่อนยกตัวอย่างอย่างทาสี เขาไม่มีสมบัติอะไรเลย เป็นลูกจ้างเขา ไปเก็บ หม่อน เก็บอะไรต่ออะไร มีอาหารมื้อเที่ยงที่เขาให้ไปกินด้วย แล้วก็เก็บหม่อนอยู่ เห็น พระพุทธเจ้าเดินผ่านมา ลงจากต้นหม่อน แล้วก็ขอนิมนต์พระพุทธเจ้า หม่อมฉันจะใส่ บาตร เพราะคิดแล้วว่า **ที่หม่อมฉันได้เกิดเป็นลูกทาสี เพราะเหตุที่หม่อมฉันไม่ เคยได้ทำบุญสุนทานมาแต่ปางก่อน** ฉะนั้นวันนี้จะทำบุญเสียเลย มีข้าวปั้นเดี๋ยวนี้ละ ที่เขาให้มา มีข้าวสำหรับที่จะอมมือเดียว แล้วเอาไปใส่บาตรไปเสียเลย

พอใส่บาตรเสร็จ เธอก็เกิดความรู้สึกปิติยินดีเข้าไปถึงใจ ลงไปถึงใจว่า สาเหตุ ที่เรามาเกิดเป็นลูกทาสีทาสา เป็นคนทุกข์คนจนมารับจ้างกินค่าแรงเขาไปวันๆ รวันตาย ตั้งแต่พ่อแม่ก็เป็นทาสี มาถึงลูกก็เป็นทาสีต่อ ก็เพราะเหตุที่เราไม่ได้ทำบุญสุนทาน มาแต่ปางก่อน **ในเมื่อเราไม่ได้ทำบุญสุนทานมาแต่ปางก่อน มันก็เลยต้องเป็น อยู่อย่างนี้ ไม่พอกิน ไม่พอใช้ ไม่พอสอย** ก็คือเป็นแค่ทาสีเขา ก็ดูสิว่า เขาแบ่ง ทรัพย์สมบัติให้ ก็คือแบ่งอาหารให้กินมือนึงๆ แค่นั้น ฉะนั้นเราเอาไปทำบุญเสียเลย

ให้มันรู้แล้วรื้อรด เสร็จแล้วบัดนี้ ก็กับการกินที่เราจะหวังอาหารมือนั้นไว้กินเอง เราเคยกินมาแล้ว แล้วคราวนี้เราลองไม่กินดู แต่..ความสุขมันแตกต่างกันกับเมื่อเรากินอาหารความสุขที่เราได้เสียสละจากการเสียสละของเรา เกิดความปลื้มปิติขนพองสยองเกล้า เกิดความอิมอกอิมใจ

พอได้ทำบุญใส่บาตรแค่นั้นละ พระพุทธเจ้าอิมพระโษษฐ พระอานนท์ทูลถามว่าจะมีอะไรกับทาสีคนนี้ ทาสีคนนี้เขาจะได้เป็นมเหสีในวันนี้ เขาจะได้เป็นมเหสีในวันนี้ละ พอได้ยินพระพุทธเจ้าตรัสออกมาว่า เราจะได้เป็นมเหสีนี้ มันก็ขนพองสยองเกล้ากันใหญ่ขึ้นมา ว่าเราทำบุญแค่นี้ ถ้าหากเราทำได้มากกว่านี้ มันจะเป็นอย่างไร เราได้ทำแค่นี้จะได้เป็นมเหสีแล้วนี้ ฉะนั้นความปลื้มปิติเกิดขึ้นมาภายในจิต เธอก็เก็บต้นหมอนไป ร้องรำทำเพลงไปตามประสา ดุสีไม่ได้กินข้าว แต่ความสุขของใจ ที่ว่ามันอิมอกอิมใจนั้น..มันอิมอกอิมใจมันเป็นอย่างไร เราเคยรู้จักไหม ว่ามันอิมอกอิมใจเป็นอย่างไร ไม่ว่าเราจะทำบุญสุนทาน เราจะรักษาศีล เราจะภาวนา ก็ตาม เราจะเกิดความรู้อะไรขึ้นมา ก็ตามให้มันเกิดความสุขอิมอกอิมใจดุสี แต่ถ้าหากมันไม่เกิดความสุขอิมอกอิมใจ ก็ต้องบอกตัวเองได้ว่า นี่ละ เราคือเดียรถียโดยแท้ เรายืนเองเป็นตัวเดียรถียโดยแท้ ไม่ใช่เดียรถียอยู่ที่ไหนนะ ตัวเรานี้ ทั้งความคิด ความรู้สึกทุกอย่าง มันแสดงความเป็นเดียรถียออกมาเลย **ไม่เชื่อในธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ไม่เชื่อในอริยสัจ ไม่เชื่อในอริยมรรค มันก็คือเดียรถีย จะว่าอะไรดีไปกว่านั้น**

เชื่อในอริยมรรค — มีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

ถ้าลงเราเชื่อในอริยสัจ อริยมรรค สิบัตนี้ พระพุทธเจ้าตรัส “ นี่ทุกข์ นี่เหตุให้เกิดทุกข์ นี่คือเส้นทางจะดับทุกข์ นี่คือการดับทุกข์ได้ ในอริยสัจ **ทุกข์เป็นสิ่งที่กำหนดรู้ สมุทัย เราจะต้องละ มรรคคือการทำให้มาก** ”

ไม่มีศาสดาใดในโลกนี้จะบอกกฎบุตรกุลธิดาทั้งหลาย ให้ทำงานตลอดอิริยาบถทั้ง ๔ มีพระพุทธเจ้าของเราให้ทำงานทุกอิริยาบถ เดิน ยืน นั่ง นอน ก็ให้ทำ **จะมีศาสดา**

ใดในโลกนี้บ้าง ที่สอนให้ทำในอริยาบททั้ง ๔ ให้เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นความแตกต่างในศาสดาทั้งหลายในโลก มันถึงมีความแตกต่างกัน ความรู้ความฉลาดที่เกิดขึ้นภายในจิต ก็ต้องมีความแตกต่างกัน เพราะเป็นการที่เรียกว่า เป็นศาสดาเอกของโลก

ฉะนั้น ถ้าหากเรามาเดินตามแนวทางธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจริงๆ เราก็เชื่อมั่นว่าเราจะพ้นทุกข์ได้จริง ถ้าหากว่าเราจะพ้นทุกข์ได้จริง ทำไมของจริงอันนี้มันไม่เกิดขึ้นมากับจิตของเรา ถ้าเราไม่เป็นเดิรถีย์ แต่ถ้าหากเราเป็นเดิรถีย์เสียเอง อันนั้นถูกต้องเพราะเราไม่ได้เชื่อ

การเตรียมตัวเอง สำหรับภัยพิบัติ

อย่างเราเห็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นทั่วโลกดินแดน เราไม่เกิดความสลดสังเวชอะไรเลย ดูสิในบางแห่งเขาพูดว่า ในหนึ่งนาที่ทางสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติต่างๆ ราวเป็นหน้ากลองเท่ากับ ๔๐ สนามฟุตบอล ในหนึ่งนาที่นะ เอาในหนึ่งนาที่ ในชั่วโมงหนึ่ง เท่าไหร่เอา ๖๐ ไปคูณ ๔๐ ดูสิมันจะเท่าไร ราวเหมือนกับสนามฟุตบอล ในหนึ่งนาที่เท่ากับ ๔๐ สนามฟุตบอล นั้นลองคิดดู

ภัยพิบัติที่มันเกิดขึ้น เกิดไฟไหม้ เกิดน้ำท่วม เกิดภัยพิบัติต่างๆ อย่างไฟไหม้เนี่ยะไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไรหรอก แต่ลองเราคิดละเอียดลงไป ไฟไหม้มันไหม้อะไรบ้าง มันไหม้เฉพาะป่าอย่างเดียวหรือ หรือมันไหม้แร่ธาตุต่างๆไปด้วย ถ้ามันไหม้แร่ธาตุไปด้วย ธาตุเหล่านั้นจะมีปัญหาแล้ว เกิดภัยพิบัติขึ้นมา ในแร่ธาตุ อย่างในแร่ตะกั่วมีอะไรบ้าง ในตะกั่วนี้จะมีแร่ยูเรเนียมอยู่ที่เปอร์เซ็นต์ในแร่ดีบุก ในแร่ซัลเฟรม พวกนี้มีแร่ยูเรเนียมด้วยกันทั้งหมด แร่เงิน แร่ทองคำ ไอ้ที่ไฟไหม้ไป พวกแร่ธาตุต่างๆ แร่เหล็ก แร่อะไรต่างๆ จะมีแร่ยูเรเนียมอยู่ด้วย ถ้าแร่อันนั้นละลายขึ้นมา แล้วเมื่อพิษมันไปรวมตัวกัน อย่างแร่ยูเรเนียม ๘๕ หรือ ๙๒ มันไปรวมตัวกันแล้วจะเป็นอะไรเกิดขึ้นมา

นี่เรามาคิดดูสิว่า ทำไมไดโนเสาร์มันตายหมดไปจากโลก ก็เพราะเกิดจากสิ่ง
แวดล้อมต่างๆ ถึงเวลานั้นมาแล้วนี่ พืชที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ บ้านเมืองเขาอยู่แล้ว
หรือ ที่มันจะเกิดตามมา เกิดสิ่งแวดล้อม เกิดเป็นภัยพิบัติตามมา ตายหมู่ เป็นอำเภอ
เป็นจังหวัด นั่น ถ้าเราจะต้องตายกับเขาบ้าง แล้วจะอย่างไร **ถึงเวลานั้นเราจะต้อง
ตายกับเขาบ้าง เราจะอย่างไร?**

พิจารณามรณานุสติ

น้ำท่วมยังไม่มีปัญหาอะไรนะ ถ้าภัยพิบัติที่เกิดจากอากาศเป็นพิษ มันจะรุนแรง
แค่ไหน เพราะเราอยู่ด้วยธาตุทั้ง ๔ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ไม่ว่าธาตุไหนก็ตาม
ถ้ามันเป็นพิษขึ้นมาแล้ว ธาตุลมมันเป็นพิษนี่ มันเป็นพิษเมื่อสูดลมเข้าไปแล้ว บัดนี้มัน
ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างระบบในร่างกายทั้งหมดมันรวนไปหมด นั่นแล้วทำอย่างไร

เราก็จะต้องเตรียมตัวตายอย่างเดียว หรือเราจะต้องร้องครวญคราง หาพ่อหา
แม่ หาพ่อหาแม่ที่ไหน พ่อแม่ก็เป็นด้วยกันเหมือนกันทั้งหมด มันจะเป็นด้วยกันทั้งหมดใน
หมู่บ้านทั้งหมู่บ้านทั้งอำเภอ อย่างมีหลายประเทศที่เป็นตายทั้งหมู่บ้านวันเดียวตายทะเล
พัน นั่นภัยพิบัติ **แล้วลองคิดถึงเรื่อง มรณานุสติ อันนี้ มาคิดสิว่า ที่เราอยู่ไปทุกวัน ๆ
ที่เรามีลมหายใจอยู่อย่างวันนี้ แล้ววันพรุ่งนี้ เราจะยังมีลมหายใจอยู่ต่อไปไหม
นั่น... นี่เรียกว่า “มรณานุสติ” เป็นอนุสติอันหนึ่งสำหรับที่เราจะเอามาพิจารณา
ให้เห็นความจริงแจ้งประจักษ์ขึ้นมาที่ใจของเรา**

โลกสันนิวาสนันนี้ ไม่น่ารื่นรมย์

**“โลกสันนิวาสนันนี้...อยู่ด้วยความเคียดเข็ญ อยู่ด้วยการร่ำอัยยัด อยู่ด้วย
การทรมาน” ไม่อยู่ด้วยความสุขสบายอะไรนะ ในโลกสันนิวาสนันนี้ พระพุทธเจ้า
ตรัสว่า ไม่น่ารื่นรมย์** ในกามภพ รูปภพ อรูปภพ นี่ ไม่น่ารื่นรมย์ กามภพ แบ่งเป็น ๒

เป็นฉกามาพจรสวรรค์ กับอบายภูมิมันน่ารื่นรมย์ที่ตรงไหน อบายภูมิ ๔ เปรต อสุรกาย สัตว์นรก สัตว์เดรัจฉาน นั้น ฉกามาพจรสวรรค์ มาเป็นเทวโลก พรหมโลก มันน่ารื่นรมย์ที่ตรงไหน พอจะจุติภพทีหนึ่งก็วิ่งวุ่น

คุณค่าที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ และได้ปฏิบัติ ในพระพุทธศาสนา

อย่างพระอินทร์ (ท้าวสักกะเทวราช) จะจุติภพ วิ่งทั่วพรหมโลก จะหาให้คนมาช่วยท้าวสักกะเทวราชตอนที่จุติภพ แต่พอดีเป็นจังหวะดีที่พระพุทธเจ้าทรงพระชนม์อยู่ ไปทั่วไปที่ไหนก็ตาม ไปหาไปปรึกษาว่า เราอยากจะทำอายุของท้าวสักกะเทวราชนี้จะทำอย่างไร ก็เลยไปปรึกษากับเทวดาหลายตน วิษณุกรรมเทพบุตรก็เลย说不ยาก ลงไปหาพระผู้มีพระภาคคนเดียวที่จะปรึกษาได้ในโลก ท้าวสักกะเทวราชก็ไปประกาศตัวรับพระไตรสรณคมน์ ประกาศตัวเป็นอุบาสก อายุชีวิตของท้าวสักกะเทวราช ถึงกลับขึ้นมาอย่างเดิม ท้าวสักกะเทวราชนี้เป็นอุบาสกคนหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา **ฉะนั้น** **ทำไมขณะที่เขาอยู่ในเทวโลกเขายังต้องลงมาประกาศตัวเป็นอุบาสก คุณค่าของพระพุทธศาสนานั้นมากมายขนาดไหน คุณค่าของการปฏิบัติในการเป็นมนุษย์จะมากมายขนาดไหน ถ้าหากเรามาคิดถึงเรื่องคุณค่าทางพระพุทธศาสนา เป็นโอกาสดีที่พวกเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์**

พุทธกิจ

แม้แต่อยู่ในเทวโลก พรหมโลกเขายังต้องลงมาถวายสักการะพระผู้มีพระภาคเป็นกิจอันหนึ่งของพระผู้มีพระภาคเลย พอภาคบ้ายให้โอราตภิกษุสงฆ์ พอปฐมยามให้โอราตภิกษุสงฆ์ มัชฌิมยามแก้ปัญหาเทวดาที่มากทูลถามในเรื่องต่างๆ นั้น ในปัจฉิมยาม แบ่งเป็น ๓ ปัจฉิมยามเบื้องต้นเข้ารัตนจกรม ปัจฉิมยามชั่วโมงยี่สิบนาทิจำ สิ้นไสยาสน์ อีกชั่วโมงยี่สิบนาทิจำคือพิจารณาสัตว์โลก

นั่นพระพุทธเจ้า

ฉะนั้นการเป็นพระพุทธเจ้า มีหน้าที่การงานมากมายขนาดนั้น ได้นอนคืนหนึ่ง ชั่วโมง ยี่สิบนาทีก่อนจะนอน ชั่วโมง ยี่สิบนาทีก่อนจะตื่น แล้วก็เข้าสืบทอดศาสนาที่ เพราะปัจจัยยามแบ่งเป็น ๓ ก็คือ ๔ ชั่วโมง สาม-สี่-สิบสอง ในคืนหนึ่งสิบสองชั่วโมง มาแบ่งเป็น ๓ ก็คือ ๔ ชั่วโมง ตั้งแต่สี่ทุ่มจนถึงตีสอง แก้ปัญหาเทวดา ตั้งแต่ตีสองไปจนถึงหกโมงเช้า แบ่งเป็น ๓ ปัจจัยยามตอนต้นเช้าวันรุ่งขึ้น เพื่อผ่อนคลายร่างกาย ปัจจัยยามท่ามกลางเช้าสืบทอดศาสนา ปัจจัยยามตอนสุดท้าย อีกชั่วโมงยี่สิบนาทีก่อนจะพิจารณา สัตว์โลกว่าเราจะไปโปรดใคร อย่างไรจะไปโปรดลูกสาวนายช่างหูกที่เมืองกาฬีนัน เพราะเธอจะได้เป็นพระโสดาบัน แต่เธอจะสิ้นชีวิตวันนี้ มันเป็นหน้าที่ที่พระพุทธเจ้าจะต้องไปโปรด เมื่อพิจารณาสัตว์โลกแล้ว เป็นหน้าที่ที่พระพุทธเจ้าจะต้องไปโปรดกับหญิงลูกสาวนายช่างหูก นั้น ฉะนั้นงานของพระพุทธเจ้าจะว่ามากหรือไม่มากอย่างนั้น

ดำเนินตามแนวทางของพระพุทธเจ้า

พวกเราในฐานะที่เป็นพุทธบริษัท ๔ เป็นตัวแทนของบริษัท ๔ เป็นอุบาสก อุบาสิกา เป็นภิกษุ เป็นสามเณร เราจะทำหน้าที่ในความเป็นตัวแทน เราจะทำอย่างไร ในหน้าที่ในความเป็นตัวแทน อย่างพูดถึงพระไตรสรณคมน์ในเบื้องต้น ในสิ่งที่เราจะต้องละบัดนี้ในการดำเนินเรามาดำเนินตามแนวทางธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

อย่างพระสงฆ์ท่านก็จะบอกวัตรไว้ให้เดิน มีวัตรให้เดิน มีธุดงค์ มีขันธวัตร มีเสขิยวัตรของพระสงฆ์ เป็นผู้ที่มีวัตรอยู่ในหัวใจ ส่วนฆราวาสที่เป็นอุบาสก อุบาสิกา ก็มีวัตร คือทานวัตร ศีลวัตร ภาวนาวัตร นั้น

ทีนี้เราจะทำอย่างไรในการศึกษาเพื่อเป็นอริยะ เราจะต้องใช้พลังงานแค่ไหน เราจะทำให้กำลังแค่ไหน เหมือนกับเราจะแบกข้าวแบกของ ถ้าเราแบกอยู่ทุกวันๆ ก็ไม่รู้สึกหนักอะไร แต่ถ้าหากเราไม่ได้ทำอะไรเลย เรามาแบกทีเดียวมันหนักมาก อย่างงานในหน้าที่ของการปฏิบัติธรรม เราจะต้องทำไปทีละน้อย ทีละน้อย เราสังเกตเห็นไหม ที่เราไปตาม

ถนนหนทางต่างๆ เขาทำถนนระยะทาง สอง-สามร้อยกิโล เขาทำที่เดียวเลยหรือ หรือ เขาทำที่ละร้อยเมตร ที่ละห้าสิบเมตร ที่ละยี่สิบเมตร แล้วแต่เหตุการณ์ที่จะบังคับให้ทำตามเหตุการณ์ เขาไม่ได้เปิดถนนที่เดียวเป็นร้อยกิโลเลยนะ เขาทำไปที่ละจุด ที่ละจุดให้มันเสร็จเป็นจุดๆ ไป ในการเดินมรรคของเราก็ก็นั่นแหละ ในการปฏิบัติของเราก็ก็นั่นแหละ เราก็ทำไปที่ละน้อย ที่ละน้อย ไม่ต้องมันจะเสร็จเมื่อไหร่ ก็คือเมื่อเราจะได้ทุกสิ่งทุกอย่าง มันก็เสร็จ ถ้าละแล้วมันยังกลับมาอีก ก็แสดงว่ามันยังไม่แล้ว เหมือนกับการพิจารณาปัจจุขณะะปัจจุขณะพิจารณาดูแล้วโยนิโส เป็นอุบายอันชอบปะฏิเสวามิเพื่อจะเสพนในบัดนี้ เมื่อฉันเข้าไปแล้วยังหลงในรสชาติของอาหารอยู่ไหม หรือเราเข้าไปเพื่อเป็นไปกับการปฏิบัติ ถ้าเราทานอาหารที่เป็นไปกับการปฏิบัติ เราจะทานแบบไหน มันก็ทานเข้าไปเพื่อเป็นไปในการปฏิบัติ เพื่อจะรับเวทนาใหม่ เวทนาเก่าไม่ให้มันกำเริบเท่านั้น ไม่ได้ทานเข้าไปเพื่อความอ่อนพีติงามเปล่งปลั่ง อวดหญิงอวดชายในโลก นั้น อันนั้นเป็นเรื่องของกิเลสไปแล้วนะ

ละปลิโพธิเครื่องกังวลใจ

ฉะนั้นการศึกษาเล่าเรียนธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ถ้าเราศึกษาเข้าไปหาแก่นแท้มันจริงๆ แล้ว มันจะไม่มีอะไร มันจะง่าย มันจะสะดวกสบาย เพราะพระพุทธเจ้าพูดหมดไว้แล้วทุกอย่าง ไม่มีอะไรที่พระพุทธเจ้าไม่ได้พูดไว้

ในอริยาบททั้ง ๔ เดิน ยืน นั่ง นอน เราจะทำแบบไหนก็ได้ ให้มันสบายสำหรับตัวเรา สบายสำหรับตัวเราคือ ไม่มีสิ่งก่อกวนจิตใจ นั่นละ ถึงเรียกว่าสบายในตัวของเรา ถ้าทำไปแล้วมันยังมีสิ่งก่อกวนจิตใจ มีแต่ความเศร้าหมองของใจ มีแต่ความอิจฉาริษยา มีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจอยู่อย่างนั้น อันนั้นเรียกว่า ปลิโพธิ คือเครื่องกังวลใจ ไม่เป็นไปกับการปฏิบัติ

เมื่อเราเดินในทางที่มันไม่เป็นไปกับการปฏิบัติ แล้วเราจะปฏิบัติ ถ้าเราไม่ละ สิ่ง
ที่มันเป็นปฏิกิริยานี้ก่อน...ยาก ที่จะทำให้ความเพียรเป็นไปได้ตามแนวทางของมรรค เพราะ
มันเป็นงานสำรวจ

เข้าหลักมัชฌิมาในการเดินมรรค

งานสำรวจ เป็นงานที่ย่งยากที่สุด หาความพอดีไม่ได้ เดี่ยวก็เกิน เดี่ยวก็ขาด เดี่ยว
ก็เกิน เดี่ยวก็ขาดอยู่อย่างนั้น ในการสำรวจนี้ เดี่ยวก็มากไป เดี่ยวก็น้อยไป เดี่ยวก็เป็น
อรรถกถาญาณุโยค เดี่ยวก็เป็นสุขัลลิกญาณุโยค เดี่ยวก็เป็นกามสุขัลลิกญาณุโยค อยู่อย่างนั้น
มันไม่เข้าสู่หลักของมัชฌิมา จนกว่ามันจะเข้าสู่หลักของมัชฌิมา

ในเมื่อมันเข้าสู่หลักของมัชฌิมาแล้ว การเดินมรรค เป็นไปกับศีล สมาธิ
ปัญญา แล้วนี้จะใช้เวลาแค่ ๑๐ วินาที เมื่อจิตตกเข้าสู่กระแสแห่งมรรค เราสามารถ
ทำลายอาสวะกิเลสให้สิ้นไปได้ ทั้งหมดทั้ง ๔ มรรค โสตามรรค สกิทาคามรรค
อนาคามีมรรค อรหัตมรรค ภายในเวลา ๑๐ วินาที คือในชั่วขณะจิตหนึ่ง เราสามารถ
ที่จะทำลายกิเลสอาสวะให้สิ้นไปได้ทั้งหมดภายในชั่วขณะจิตหนึ่ง นั่นคือจิตมันตกเข้าสู่
กระแสแห่งมรรค

แต่ในงานสำรวจบัดนี้ มันมีแต่มันเกินกับมันขาด เดี่ยวก็เกิน บางคนก็
พิจารณาจนกระทั่งว่าตาขาวไม่มี กลายเป็นตาแดงทั้งหมด พิจารณามากไป ไม่รู้
จักคำว่ามัชฌิมามันเป็นอย่างไร อ้าว กลับลงมาใหม่ เอามาใหม่ เอามาใหม่ก็
หย่อนเกินไป แล้วก็ตึงเกินไป อยู่อย่างนั้น มันไม่เข้าสู่มัชฌิมา เมื่อมันไม่เข้าสู่
มัชฌิมา มันก็ยาก จนกว่ามันจะเข้าสู่มัชฌิมา

ฉะนั้นในการทำงานอันนี้ มันจะต้องคอยกำกับดูแล ฤดูกาลของตัวเอง มันดังไปไหม มันหย่อนไปไหม อยู่อย่างนั้น ถ้าตัวเองดูด้วยตัวของตัวเอง มันก็เข้าข้างตัวเองอีก เมื่อมันเข้าข้างตัวเอง ก็คือ ถึงมันหย่อนมันก็ว่ามันดังอยู่ ถึงมันดังก็ยิ่งว่า มันหย่อนอยู่ มันเข้าข้างตัวเอง มันไม่เป็นไปกับแนวทางของมรรค ของอริยสัจ อริยมรรค ของไตรลักษณ์

พิจารณาตามไตรลักษณ์

ฉะนั้น จนกว่าเราจะมาเข้าใจในแนวทางของมรรค คือ มัชฌิมา ถ้าเรามาเข้าใจในแนวทางของมัชฌิมาแล้วนี้ มันจะไม่ยากในการปฏิบัติ เพราะทุกวันนี้สังขารมันประจักษ์อยู่ตลอดเวลา ภัยพิบัติมันเกิดขึ้นทุกหนทุกแห่งของโลก นั่นคือความไม่เที่ยง

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่เที่ยง สิ่งนั้นก็ย่อมเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน” ฉะนั้นเราจะว่าเป็นตัวเป็นตนเราได้อย่างไร เราก็ว่าเป็นตัวเป็นตนเราไม่ได้ เมื่อเราไม่มีตัวไม่มีตน มันจะมีอะไรเกิดขึ้นกับการปฏิบัติของเรา มีอะไรที่จะมาขวางทางเราในการปฏิบัติ เพราะมันไม่มีเขียว ไม่มีเขา ไม่มีเล็บ ไม่มีงา แต่ปัญหามันมีเขียว มีเขา มีเล็บ มีงา มันก็เลยเป็นปัญหาใหญ่ **ฉะนั้น พอเราทำลายตัวสังโยชน์ลงไปแล้ว คำว่า สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส นั้น เล็บมันก็ไม่มี เขามันก็ไม่มี งามันก็ไม่มี มันก็เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและผู้อื่นเท่านั้น**

การปฏิบัติต้องพยายามพากันตั้งข้อสังเกตให้มาก ทำมากก็มีผลมาก ทำน้อยก็มีผลมากถ้าเรารู้จักทำงาน อย่างชาวนาที่ไม่ฉลาด ลองดูเอาข้าวไปหว่านในถนน ราชดำเนิน มันจะได้กินไหม นี่ชาวนาที่ไม่ฉลาด หรือนายโคบาลที่ไม่ฉลาดต้อนโค ลงตลิ่ง ชันๆ ที่ไม่มีทางขึ้นอีกด้านหนึ่ง ต้อนโค ลงข้ามแม่น้ำ พอโคมันลงไปในน้ำแล้ว มันข้ามไม่ได้ เพราะมันขึ้นตลิ่งไม่ได้ มันไม่มีที่จะให้ขึ้น นายโคบาลที่ฉลาดจะต้องรู้จักตลิ่งชันไม่ชัน โคหลวง โคราษฎร์ ต้องรู้จัก ถ้าโคหลวงมันหลงมาในฝูง เข้ามาอยู่ในฝูงโคของเราเป็นโคราษฎร์ เราต้องคัดโคหลวงนั้นออกไป

ผละ ๕ อินทรีย์ ๕ อิทธิบาท ๔ รวมลงเป็นหนึ่ง

ฉะนั้นการทำงานของเรานี้ จะต้องประกอบไปด้วย ผละ ๕ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา จะประกอบไปด้วยอินทรีย์ ๕ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ประกอบไปด้วยอิทธิบาท ๔ จันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ธรรมแห่งเครื่องสำเร็จ ต้องรวมลงเป็นหนึ่ง เหลือแต่สติกับปัญญารอบรู้กันอยู่

แต่บัดนี้ทุกวันนี้กระจัดกระจายไป ไปคนละทิศละทาง เข้าสายบายเย็นไปคนละเรื่อง ตอนเช้าพูดอีกอย่างหนึ่ง ตอนสายมาพูดอีกอย่างหนึ่ง ตอนบ่ายมาพูดอีกอย่างหนึ่ง ตอนเย็นมาพูดอีกอย่างหนึ่ง ความรู้สึกภายในจิตมันไม่คงที่ เข้านี้ความรู้สึกอย่างหนึ่ง บ่ายความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง สายๆ มาความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง เย็นมาความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง พอเย็นๆ มาบอกว่า เฮ้ย วันนี้ไปทำงานมามากนอนเสียก่อน อาบน้ำอาบท่าเสร็จแล้วก็นอนเสียก่อน หรือบางทีไม่อาบเลยน้ำ นอนเสียก่อน แล้วตื่นขึ้นมาแล้วถึงมาอาบน้ำ พอตื่นมาบัดนี้ก็ แปะโหมงแกโหมง นั้นเห็นไหม มันไม่คงที่ มันไม่อยู่ในขอบเขตของมัชฌิมา ในเมื่อมันไม่อยู่ในขอบเขตของมัชฌิมา ทำอย่างไร จนกว่ามันจะเข้าหลักของมัชฌิมา มันถึงจะเป็นไปได้ ถ้าอย่างนั้นมันเป็นไปไม่ได้ในการทำงานในภาคปฏิบัติ

อยู่กับครูบาอาจารย์

อย่างในสมัยก่อนที่พวกอาตมาไปอยู่วัดป่าอุดมสมพรก็ดี หรืออยู่ที่ไหน อยู่กับหลวงปู่หลุย หลวงปู่ชอบ เมื่อวันก่อนมีคนมาถาม ถามว่าหลวงปู่อยู่อย่างไร อยู่กับครูบาอาจารย์ ถึงต้นก่อนครูบาอาจารย์ได้ นอนที่หลังครูบาอาจารย์ได้ เรามีศรัทธา เราอยากมาเรียนรู้ในวิชาการต่างๆ จากครูบาอาจารย์ แล้วครูบาอาจารย์จะสอนเราอย่างเปิดเผย หรืออย่างลึกลับ ในเรื่องลึกลับก็คือต้องพูดในที่ลึลับ ในที่เปิดเผยก็ต้องพูดในที่เปิดเผย แต่โลกนี้ ที่เปิดเผยกับที่ลึลับ ที่ไหนมันมากกว่ากัน ที่เปิดเผยมีอยู่คนเดียว ที่ลึลับมีตั้งมากมาย ฉะนั้นเราต้องอยู่กับครูบาอาจารย์ ตั้งแต่ครูบาอาจารย์ตื่นนอนล้มตาขึ้นมา

ก็ต้องเห็นเรา หลับตาลงไปก็ต้องเห็นเราจากไป เราถึงจะได้ฟังในสิ่งที่มันลึกลับ ถ้าอย่างนั้นเราก็ไม่ได้ฟังในสิ่งที่มันลึกลับ เราก็ฟังแต่ที่เปิดเผยแกงหม้อใหญ่ แกงหม้อใหญ่ มันก็จืดบ้าง เค็มบ้าง ไม่เหมาะสมกับตัวเราบ้าง ไม่เป็นไปกับธาตุสันธะของเราบ้าง แกงหม้อใหญ่ แต่ถ้าเป็นที่ลึกลับมันเหมาะสมกับตัวเราตลอดเวลา เพราะมันเป็นสิ่งที่ลึกลับ เราเป็นบุคคลที่ลึกลับ ฉะนั้น เขามาถาม ก็บอกว่าไม่ได้มีอะไร แล้วไม่กลัวตายหรือ โอ้ย..ไม่กลัวหรอก..ตาย ตายมาคุยกันทีหลัง เรื่องกิน เรื่องหลับ เรื่องนอน เรื่องอยู่ เรื่องไปเรื่องมา นี่มาคุยกันทีหลัง เราสนใจในเรื่องที่เราสนใจ สิ่งที่ยังลึกลับอยู่ในโลก มันมีสิ่งลึกลับอยู่ในโลก นี่อีกมากมาย ที่เรายังไม่รู้จักรัก เพราะเราต้องการอยากรู้ในสิ่งที่ลึกลับนี้จะทำอย่างไร เราก็ต้องอยู่เพื่อศึกษา เมื่อเราแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดีที่สุดในยุคนั้นแล้ว เราถามจากอะไร เราถามจากครูบาอาจารย์รุ่นก่อนมา หรือผู้คนทั่วไป เราถามดูดีว่าครูบาอาจารย์ยุคนั้นมีใคร

ก็อย่างที่พระพุทธเจ้าออกทองผนwx ทานเลี้ยงหาครูบาอาจารย์ทางเมืองราชคฤห์ มีอาฬารดาบสและอุทกดาบส ที่เปิดสำนักการอบรมสั่งสอน พระพุทธเจ้าก็เข้ามาเรียน อยู่ในสำนักนี้ นันมาไกลแค่ไหนก็ข้ามมาจากกบิลพัสดุ์ลงมา จากเมืองกบิลพัสดุ์ มาอยู่เมืองราชคฤห์ คนละเมือง คนละประเทศ ก็มาเรียนกับอาจารย์ทั้งสอง จนสิ้นวิชาของอาจารย์ทั้งสอง เป็นที่พอใจของครูบาอาจารย์ แต่ไม่พอใจสำหรับเราที่จะเรียนต่อไป เราต้องหาปฏิบัติต่อไปสำหรับพระพุทธเจ้า เพราะอันนี้ยังไม่ใช่โพธิญาณ พระพุทธเจ้าประสงค์ในโพธิญาณ เมื่อได้ศึกษาจากครูบาอาจารย์แล้ว ก็ต้องไปศึกษาต่ออีก เพิ่มเติมอีกจนได้โพธิญาณมาเป็นพอใจ

พอใจที่จะท่องเที่ยวอยู่ในวัฏฏะอยู่อย่างนี้หรือ

ฉะนั้น ทุกวันนี้เราอยู่อย่างมีความสุขพอใจในตัวของเราไหม ในภาคปฏิบัติ หรืออยู่รอวันแก่ วันเจ็บ วันตายเท่านั้น ? ถ้าหากเราอยู่รอวันแก่ วันเจ็บ วันตาย ก็ไม่ต่างกัน มันก็ธรรมดา เพราะมันเหลือบ่ากว่าแรงที่เราจะคิดไปมากกว่านั้น เพราะเราคิดเอาแค่นั้น เราไม่ได้คิดไปมากกว่านั้น ถ้าเราคิดไปมากกว่านั้นในการทำงาน มันไม่รู้ จักกลางคืนกลางวัน รู้ว่ามันมืดกับสว่างเท่านั้นในการทำงาน ทำงานด้านการปฏิบัติเรา รู้ว่ามันมืดกับมันสว่าง เรื่องการอยู่ การฉัน การหลับ การนอนไม่ต้องมาคุยกัน ให้เราได้ คุยในภาคปฏิบัติ

ตั้งสติของเราอยู่ตลอดทั้งวันทั้งคืนไหม ถ้าหากเรารู้ว่าเราปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ งานเพื่อจะออกจากวัฏฏะมันไม่ง่าย

เพราะวัฏฏะนี้มันประกอบไปด้วย พื้นมันเป็นทองแดง กำแพงมันเป็นเหล็ก เขาติดคุกติดตาราง เขายังมีกำหนดวันเดือนปีออกจากรักโทษ หรือหลุดออกจากการจองจำ แต่เราติดคุกในวัฏฏะเราติดเป็นอนันตชาติ พอใจอยู่? เรายังพอใจที่จะท่องเที่ยวอยู่ในวัฏฏะอยู่อย่างนี้หรือ เราถามดูสิ ถ้าเราเอาวัฏฏะเป็นที่ถาม อ้าว อย่างเกิดในอบายภูมิ ๔ เปเรต อสุรกาย สัตว์นรก สัตว์เดรัจฉาน เราพอใจอยู่หรือ ก็ดูสิว่า เปเรตมันอยู่ในหัวใจของเรา สัตว์เดรัจฉานมันอยู่ในหัวใจของเรา สัตว์นรกมันอยู่ในหัวใจของเรา คือความเศร้าหมองของใจ ความขุ่นเคืองของใจ ความอิจฉาริษยา ความน้อยเนื้อต่ำใจ แล้วเราปล่อยไว้ให้มันเกิดอยู่ในหัวใจของเรา แล้วเราทำไมไม่กำจัดมันออกไป ถ้าเราไม่กำจัดมันออกไป เมื่อเราจุติไปจากที่นี่ แล้วไปไหน มันก็ไปตามนั้น ตามความเป็นอยู่ของจิต

แต่ถ้าจิตเป็นฉกามาพจรสวรรค์ คือ ผ่องใส เอิบอิ่มในบุญในกุศล ถ้าจิตเป็นพรหมโลก หรือจิตเป็นนิพพาน บัดนี้จากจิตอันเดียวนี้ละ ที่มันตกระกำลำบากมาช้านาน แล้วบัดนี้ เราปลดปล่อยภาระทั้งหลายออกไปได้ กำจัดสิ่งมัวหมองต่างๆออกไปได้ มันจะมีความสุขแค่ไหน ถ้าเรากำจัดสิ่งมัวหมองต่างๆ ออกไป ฉะนั้นเราต้องทำความเข้าใจ

“งานด้านสมาธิภาวนาเป็นงานของเราโดยเฉพาะเพราะเราต้องการที่อยู่ของเราให้สบายที่สุด คือการที่เราจะเอาจิตของเราไปฝากไว้กับอะไร เมื่อเราเอาไปฝากไว้กับรูป กับเสียง กับกลิ่น กับสัมผัสอารมณ์ต่างๆ อารมณ์เหล่านั้นรูปเหล่านั้นล้วนแล้วเป็นทุกข์ไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้น มีการซบคร่ำคร่า มีการชำรุดทรุดโทรม มีการสลาย ฉะนั้น เมื่อเราเอาไปฝากไว้กับของที่มันสลาย เราไปยึดมันอยู่ในของที่มันสลาย จะมีความสุขที่ตรงไหน”...

โอวาทธรรม หลวงปู่สาคร ธัมมาวุโธ

พระธรรมเทศนา หลวงปู่สาคร ธัมมาวุโ

การพิจารณากาย ข้ามเวทนา

“.....เราทำกสิณ เราทำปฏิภาคนิมิต มันเจ็บตรงไหน ปวดตรงไหน ก็กดตรงนั้น ออกไปทิ้งไว้ข้างนอก แล้วเพ่งไฟเผามัน ทำเตโชกสิณ กำหนดลงไป เราตั้งเจตนาได้ แล้วก็กำหนดลงไป ๆ ให้มันเห็นไฟ การสืบทอดของอารมณ์มันจะเป็นประกาย จะเป็นประกายไฟแปล็บๆ ทีละเอียดยๆ แล้วก็กำหนดไฟนั้นให้มันนิ่ง อย่าให้มันแปล็บ พอกำหนดให้มันนิ่งแล้วก็ขยายมันออก ให้มันใหญ่ออก ใหญ่ออก ร่างกายส่วนที่มัน มีโรคภัยไข้เจ็บ ก็จับโยนออกไปข้างนอก รื้อมันออกไป เค้เรียกว่า **ม้างกาย เหมือน รื้อบ้าน รื้อกระเบื้องโยนลงไปทีละแผ่นๆ รื้อออกไปให้หมด ให้มันกระจาย เป็นชิ้นๆ ให้หมด กระตุกไปอยู่ อีกกองหนึ่ง หนึ่งไปอยู่อีกกองหนึ่ง เครื่องใน ออกไปไว้กองหนึ่ง ขำแหละมันออกไป กำหนดให้มันว่าง กำหนดร่างกาย ให้มัน โปร่งแสง ให้มันเป็นลายเส้นเฉยๆ นั้นวิชาความรู้ เราก็เรียนเอา ฉะนั้นเราต้องรู้จักหลัก ต้องเข้าใจ เราก็ต้องเข้าถึงตัวของเรา แล้วเราก็พัฒนา จากที่เราไม่เคยพิจารณา จากที่เราไม่เคยเห็นที่มันกระจายออกไปเป็นส่วนๆ ผมก็เอาไปไว้ส่วนหนึ่ง ดึงถลกหนังออกไปเลย ฉะนั้นการปฏิบัติมันจะต้องวางหลักเกณฑ์ของตัวเองลงไป การพิจารณากายให้เห็นเป็นส่วนๆ เราก็พิจารณา ความรู้อันนี้มันเกิดขึ้นมากับหัวใจของเราหรือยัง ถ้าความรู้อันนี้ยังไม่เกิดขึ้นมากับหัวใจของเรา เรายังนอนใจได้หรือ ก็ต้อง ขวนขวาย ก็ต้องดิ้นรน กายนี้เป็นเรือนร่างของโรค เป็นที่อยู่ของโรคภัยไข้เจ็บสารพัดโรค**

เวทนาคือธรรม

โรคของใจนี้ต้องรักษา เราจะต้องใช้จิตวิทยาในการรักษา เราจะต้องเป็นหมอเอง รักษาจิต เราก็ต้องรักษาตัวเรา ไม่มีใครที่จะต้องมาเจ็บปวดแทนเรา ถ้าเราไม่ทำใจให้มันข้ามเวทนาอันนี้ไป ถ้าเราแยกออกไปเป็นส่วนๆ มันก็ไม่มีเวทนา ไม่มีเวทณาก็คือไม่มีทุกข์ ฉะนั้นเรามาเรียน เรามารู้ เรามาพัฒนาตัวเรา บุญหนักหนาแล้วที่มันเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เจ็บท้อง ปวดหัว เจ็บขา พวกนี้ อันนี้เรียกว่าธรรม **ธรรมคือการเกิดขึ้น การตั้งอยู่ และการดับไป** มันจะดับไปด้วยการที่เราทำให้มันดับ หรือดับไปโดยธรรมชาติของมัน คือเวทนานี้แหละเป็นธรรม ฉะนั้นธรรมนิยมการปฏิบัติของครูบาอาจารย์ไม่ได้ปล่อยให้มันเกิดขึ้นแล้ว ไม่ให้มันหายไปเปล่าๆ เราต้องได้สติปัญญาขึ้นมาจากโรคภัยไข้เจ็บนั้นๆ มีวิธีการที่จะหลบซ่อนหลบหลีกตัวเอง เราจะหลีกเวทนาอันนี้อย่างไร เราจะกำหนดจิตอย่างไรถึงเวทนานี้มันจะหายไป นี่เป็นเวทนาธรรมดานะ เวทนาจากการนั่ง จากเดิน จากการยืน ถ้าเป็นเวทนาขั้นแตกดับ ธาตุแตกธาตุดับ มันจะเป็นอย่างไร มันจะรุนแรงแค่ไหน

วิปัสสนา รู้แจ้งในกายตามความเป็นจริง

โรคชนิดไหนที่มันจะกำเริบถึงขั้นแตกดับ ขึ้นอยู่กับกรรม ถ้าถึงเวลาแตกดับจริงๆ แล้ว มันต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์แบบ ทำสมาธิภาวนา หลังจากทำสมถกรรมฐานเสร็จแล้ว ก็ต้องทำฌาน หลังจากทำฌาน ทำวิปัสสนา วิปัสสนา ก็คือรู้แจ้งในส่วนต่างๆ ของร่างกาย ถึงเรียกว่าวิปัสสนา **รู้แจ้งในผม ในขน ในเล็บ ในฟัน ในหนัง ในเนื้อ ในเอ็น ในกระดูก ในเยื่อในกระดูก รู้แจ้งทั้งหมดในส่วน**ของร่างกาย **อันนี้เรียกว่าวิปัสสนา** เราเห็นทุกส่วนของร่างกายตามความเป็นจริงถึงเรียกว่าวิปัสสนา ถ้ายังไม่เห็นทุกส่วนของร่างกายตามความเป็นจริงมันเป็น

วิปัสสนิก ก็นึกเอาไปก่อน คาดคะเน เดาเอาไปก่อน กะประมาณเอาไปก่อน ทุกข์ คือเวทนามากน้อยแค่ไหน เราเดินจงกรมหรือเรานั่งสมาธินานๆ เพื่อที่จะให้มันเกิด ทุกขเวทนานี้ขึ้นมา เสร็จแล้ว เราก็จะได้อู้จ๊กมันว่ามันเป็นอย่างไร ทุกข์นี้มีมาแต่เมื่อเกิด หรือมาเกิดขึ้นเมื่อเวลาเราทำความเพียร เจ็บท้องปวดหัวนี้มีมาแต่เมื่อเกิด หรือมาเกิดขึ้นเมื่อเราประกอบความพากความเพียรเท่านั้น ฉะนั้นเราไม่ต้องไปคิดอะไร มาก ดีที่เราได้เรียนรู้มัน เราก็พิจารณาให้มันเป็นส่วนๆ ถ้าเรารู้ทุกส่วนของร่างกายอัน นั้นถึงได้จะเรียกว่า วิปัสสนา

เดินฌาน

ฌานคือการเพ่ง เพ่งในวิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เพ่งในความเป็นหนึ่งของจิต แล้ว ก็พิจารณาไตรลักษณ์ พิจารณาความไม่เที่ยง วิตกก็ดูสิว่า ถ้ามันดูสิ มันปวดอยู่ในท้อง เรา มันมีมาแต่เมื่อเกิดหรือ พอมันตอบออกมาได้ว่าไม่ใช่ มันเกิดขึ้นเวลาเราประกอบ ความพากความเพียร เจ็บแสบเจ็บชา มันเกิดขึ้นเวลาเราทำความเพียรเท่านั้น พอเรารู้ว่า มันเกิดขึ้นเพราะเราทำความเพียร ก็เรียกว่าวิจารณ์ พอมีวิจารณ์ แล้วก็มีปิติ มีความเอิบอิ่ม จิตใจของเรา มีปิติ ก็มีความสุข มีความสุขก็มีความเป็นหนึ่งของจิต นั้น ถึงได้ว่าปฐมฌาน ทุตติยฌาน นั้น วิจารณ์ เราดูอะไร เราก็รู้เลย เราจะดูมม เราก็รู้เรื่องของมมทั้งหมด ดูหนึ่ง ก็รู้เรื่องของหนึ่งทั้งหมด เราเริ่มมาตั้งแต่วิปัสสนา นู่น แต่เมื่อเรามาทำฌานดู วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตา นี่ก็ สุข เอกัคคตา อุเบกขา อันนี้เรียกว่า ตติยฌาน ปญฺจมฌานก็มี เอกัคคตา กับอุเบกขา มีองค์สอง อันนี้เรียกว่า รูปฌาน ๔ , อรูปฌาน ๔ อากาสาณัญญาตนะ เพ่งร่างกายของเราให้เป็นอากาศไปเลย , วิญญาณัญญาตนะ ก็มีแต่วิญญาณไม่มี ที่ว่าง , อากิญจัญญาตนะ หาประมาณไม่ได้, เนวสัณญานาสัณญายตนะ จะว่ามี สัณญาก็ไม่ใช่ จะว่าไม่มีสัณญาก็ไม่ใช่, สัณญาเวทิตินิโรธ ดับสัณญากับเวทนา

ข้ามเวทนา ที่พักจิตของพระอริยเจ้า

นี่ถ้าเราจะข้ามเวทนา เราต้องดับสัญญาก่อน เรียกว่า **สัญญาเวทยิตนิโรธ** นี่เป็นที่พักจิตของพระอริยเจ้าทั้งหลาย

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาจะต้องไปพักจิตที่สัญญาเวทยิตนิโรธ ดับสัญญากับเวทนา แล้วก็ถอยลงมาตามลำดับจนถึงปฐมฌาน จนออกมาเป็นจิตปกติ แล้วก็เข้าไปใหม่ พอเข้าไปถึงระหว่างกลางฌานทั้ง ๔ รูปกับอรูปรต่อกัน แล้วก็พิจารณาถึงเรื่องธาตุ เรื่องขันธ พิจารณาถึงเรื่องอายุขัย พิจารณาถึงเรื่องกรรม พิจารณาทั้งกรรมทั้งอายุขัย และอุปสมัต มั่นถึงเวลาที่จะสิ้นสุตภพหรือยัง อายุขัยของเรายังมีอยู่ไหม กรรมยังมีอยู่ไหม ถ้ายังมีอยู่ โรคภัยไข้เจ็บที่มันเกิดขึ้นอยู่ปัจจุบันนี้เป็นเรื่องธรรมดา เพราะอายุขัยก็ยังมีอยู่ กรรมก็ยังมีอยู่ ยังไม่สิ้นสุดทั้งกรรมทั้งอายุขัย เป็นเรื่องโรคภัยไข้เจ็บธรรมดา ไม่ตาย เพราะมันยังมีอายุขัยอยู่ มีกรรมอยู่ มันก็เป็นธรรมดา เมื่อมันเป็นธรรมดาของโรคภัยไข้เจ็บ เราก็เข้าสู่อากาสาัญญายตนะ วิญญูญาณัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ เข้าไปพักจิตอยู่ในสัญญาเวทยิตนิโรธ นั่น ถ้าโรคภัยไข้เจ็บพวกนี้มันยังมีอยู่ ก็ปล่อยให้มันเป็นอยู่นั้นแหละ เราจะไม่ออกมารับรู้มัน เพราะเราตั้งเจตนาไว้ตั้งแต่เบื้องต้น ตั้งแต่เราพิจารณาอยู่นั้น เราตั้งเจตนาตอนที่เรายู่ระหว่างกลางฌาน ปล่อยมันไปอย่างนั้นแหละ มันจะเป็นอะไรก็ปล่อยมันไปตามธรรมชาติของมัน เพราะมันยังไม่แตกดับ ไม่ถึงเวลาจะแตกดับ เพราะการจะแตกดับเราต้องพิจารณาถึงวันเวลาที่เราจะแตกดับ ถ้าเป็นไปได้ตามแนวทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย ก็เอาวันเพ็ญเดือนไหนก็ได้ คือเป็นวันเพ็ญ หรือบวกลบสามวัน หรือวันไหนก็ได้ถ้ามันเป็นไปตามแนวทาง พอถึงเวลาตามที่เรากำหนดไว้ พอได้เวลาเราก็เคลื่อนจิตออกมาจากสัญญาเวทยิตนิโรธ ลงมาตามลำดับของจิตจนเป็นปกติ แล้วเราก็ไปออกกระหว่างกลางฌานทั้ง ๔ จตุกภพในระหว่างกลางฌานทั้ง ๔ **นี่คือแนวทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย**

ภาคผนวก

ธรรมเหล่าใดที่เราแสดงแล้วด้วยปัญญาอันยิ่ง

ธรรมเหล่านั้นพวกเธอเรียนแล้ว ฟังสั่งเสพ

ฟังให้เจริญ ฟังกระทำให้มากด้วยดี

โดยประการที่พรหมจรรย์นี้จะพึงยั่งยืน ดำรงอยู่ได้นาน

เพื่อประโยชน์ของชนเป็นอันมาก

เพื่อความสุขของชนเป็นอันมาก

เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล

เพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ก็ธรรมที่เราแสดงแล้วด้วยปัญญาอันยิ่งเหล่านั้นเป็นไฉน คือ

สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕

พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ มรรคมีองค์ ๘

พระสูตร :

มหาปริณิพพานสูตร พระไตรปิฎก ฉบับหลวง ๑๐/๑๐๘/๑๐๐

มหาปริณิพพานสูตร

พระไตรปิฎก ฉบับหลวง เล่มที่ ๑๐

พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค มหาปริณิพพานสูตร

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พวกข้าพระองค์จะพึงปฏิบัติในพระสรีระของพระตถาคตอย่างไร ฯ

“ ดูกรอานนท์ พวกเธอจงอย่าชวนชวายเป็นเพื่อบุชาสรีระตถาคตเลย จงสืบต่อพยายามในประโยชน์ของตน ๆ เกิด จงเป็นผู้ไม่ประมาทในประโยชน์ของตน ๆ มีความเพียร มีตนอันส่งไปแล้วอยู่เกิด กษัตริย์ผู้เป็นบัณฑิตกิติ พราหมณ์ผู้เป็นบัณฑิตกิติ คฤหบดีผู้เป็นบัณฑิตกิติ ผู้เลื่อมใสยิ่งในตถาคตมีอยู่ เขาทั้งหลายจักกระทำการบูชาสรีระตถาคต ”

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็เขาทั้งหลายจะพึงปฏิบัติในพระสรีระของตถาคตอย่างไร ฯ

“ ดูกรอานนท์ พึงปฏิบัติในสรีระตถาคต เหมือนที่เขาปฏิบัติในพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิ ”

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็เขาปฏิบัติในพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิอย่างไร ฯ

“ ดูกรอานนท์ เขาห่อพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิด้วยผ้าใหม่แล้วซับด้วยสำลีแล้วห่อด้วยผ้าใหม่โดยอุบายนี้ ห่อพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิด้วยผ้า ๕๐๐ คู่ แล้วเชิญพระสรีระลงในรางเหล็กอันเต็มด้วยน้ำมัน ครอบด้วยรางเหล็กอื่น แล้วกระทำจิตภาวนาด้วยไม้หอมล้วน ถวายพระเพลิงพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิ สร้างสถูปของพระเจ้าจักรพรรดิไว้ที่หนทางใหญ่ ๔ แพร่ง เขาปฏิบัติในพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิ ด้วยประการฉะนี้แล

พวกกษัตริย์ผู้เป็นบัณฑิตเป็นต้น พึงปฏิบัติในสรีระตถาคต เหมือนที่เขาปฏิบัติพระสรีระพระเจ้าจักรพรรดิ พึงสร้างสถูปของตถาคตไว้ที่หนทางใหญ่ ๔ แพร่ง ชนเหล่าใดจักยกขึ้นซึ่งมัลลของหอมหรือจุน จักอภิวัต หรือจักยังจิตให้เลื่อมใสในสถูปนั้น การกระทำเช่นนั้น จักเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข แก่ชนเหล่านั้นสิ้นกาลนาน ฯ

ญปารหบุคคล ๔ จำพวก

อุปาหารบุคคล ๔ จำพวก

“ดูกรอานนท์ อุปาหารบุคคล ๔ จำพวก

อุปาหารบุคคล ๔ จำพวก เป็นไฉน คือ

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอุปาหารบุคคลจำพวกหนึ่ง

พระปัจเจกสัมพุทธเจ้า เป็นอุปาหารบุคคลจำพวกหนึ่ง

สาวกของพระตถาคต เป็นอุปาหารบุคคลจำพวกหนึ่ง

พระเจ้าจักรพรรดิ เป็นอุปาหารบุคคลจำพวกหนึ่ง ฯ

ดูกรอานนท์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์อะไร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเป็นอุปาหารบุคคล ชนเป็นอันมากยังจิตให้เลื่อมใสว่า นี่เป็นสถูปของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น พวกเขายังจิตให้เลื่อมใสในสถูปนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ข้อนี้แล พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเป็นอุปาหารบุคคล ฯ

ดูกรอานนท์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์อะไร พระปัจเจกสัมพุทธเจ้า จึงเป็นอุปาหารบุคคล ชนเป็นอันมากยังจิตให้เลื่อมใสว่า นี่เป็นสถูปของพระปัจเจกสัมพุทธเจ้านั้น พวกเขายังจิตให้เลื่อมใสในสถูปนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ข้อนี้แล พระปัจเจกสัมพุทธเจ้าจึงเป็นอุปาหารบุคคล ฯ

ดูกรอานนท์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์อะไร สวากของพระตถาคตจึงเป็นอุปารหบุคคล ชนเป็นอันมากยังจิตให้เลื่อมใสว่า นี่เป็นสวากของสวากของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น พวกเขายังจิตให้เลื่อมใสในสวากนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ข้อนี้แล สวากของพระตถาคตจึงเป็นอุปารหบุคคล ฯ

ดูกรอานนท์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์อะไร พระเจ้าจักรพรรดิจึงเป็นอุปารหบุคคล ชนเป็นอันมากยังจิตให้เลื่อมใสว่า นี่เป็นสวากของพระธรรมราชาผู้ทรงธรรมนั้น พวกเขายังจิตให้เลื่อมใสในสวากนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะอาศัยอำนาจประโยชน์ข้อนี้แล พระเจ้าจักรพรรดิจึงเป็นอุปารหบุคคล

ดูกรอานนท์ อุปารหบุคคล ๔ * จำพวกนี้แล ฯ

* อุปารหบุคคล คือบุคคลผู้ควรแก่สวากหรือเจตีย์ ได้แก่ บุคคลผู้สมควรที่จะสร้างสวากหรือเจตีย์บรรจ้อริไว้เพื่อเป็นที่ระลึกและกราบไหว้บูชา

อุปะ แปลว่า กระหม่อม, ยอด, จอม, หน้าจั่ว ใช้นัยถึง เนิน โดม สวาก หรือเจตีย์ ที่มียอดสูงซึ่งสร้างครอบหรือบรรจุของควรบูชา เช่น อริของบุคคลที่ควรบูชากราบไหว้

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) ป.ธ. ๙ ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, วัดราชโอรสาราม กรุงเทพฯ พ.ศ. 2548

ปรารภธรรม หลวงปู่สาคร ธรรมมาวุธ

เรื่อง การสร้างอนุสรณ์สถานพิพิธภัณฑเจติย์

เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๕

“...ได้ลงไปงานวัดปามณีภาณูจน์ มีงานประชุม มีงานต่ออะไร เรื่องจะทำอนุสรณ์สถาน ในความคิดความจำบางอย่าง อย่างสมัยตั้งแต่โน้น ตั้งแต่บวชใหม่ๆ อยู่กับหลวงปู่ฝั้นเสร็จแล้วก็พาคนไปดูตู้ธูปบริวารของหลวงปู่มน เขายื่นไว้ข้างบนหลังตู้ว่า รอผู้มีศรัทธาที่จะมาทำพิพิธภัณฑถวายเป็นหลวงปู่มน แล้วก็เขียนชื่อไว้มหาทองสุข แล้วก็เลยมาเล่าให้หลวงปู่ฝั้น แล้วก็พาพวกการรถไฟไปดู พาพวกทหารอากาศไปดู พอไปดูแล้วก็เห็นเป็นสิ่งมหัศจรรย์ มีอัฐีก่อนหนึ่ง ยาวขนาดนิ้วมือ ครึ่งหนึ่งเป็นแก้วใส อีกครึ่งหนึ่งเป็นกระดูก มีถ้ำรูปไว้อยู่ ปี ๒๕๑๒ อัฐีก่อนนี้ มีอยู่ในหนังสือประวัติหลวงปู่มน อัฐิที่เป็นครึ่งหนึ่ง ก็เลยพาพวกการรถไฟไปดู ที่แรกพาพวกทหารอากาศไปดู ตอนวันครบรอบ ๒๐ ปี วันมรณภาพหลวงปู่มน คิดจะทำตุ่มใส่ไว้ที่ศาลา พาขึ้นไปดูศาลาว่าจะทำตู้ในราคาสัก ๔ พันบาท ก็คุยกันไปคุยกันมา ก็เลยเอาเรื่องนี้ไปเล่าถวายหลวงปู่ฝั้น

หลวงปู่ฝั้นท่านบอกว่า

“ อัฐิที่ได้แปรสภาพไป จะเป็นเกศาธาตุ จะเป็นอัฐิธาตุก็ดี จะเป็นอังคารธาตุ หรืออัฐิธาตุของครูบาอาจารย์ หรือที่เกี่ยวข้องกับครูบาอาจารย์ทั้งหมด เหล่านี้เป็นไฟ คุณก็อนันต์ โทะกิมหันต์ และยังต้องเก็บในที่ ที่เหมาะสม ” ท่านว่า

พอฟัง ก็ฟังกันตลอดมา แล้วก็คุยกันไปคุยกันมาถึงปี ๒๕๑๔ ปี ๒๕๑๓ ก็เลยตกลงทำบุษบกที่วัดป่าสาละวัน เอาบุษบกตั้งที่วัดป่าสาละวัน บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ บรรจุอัฐิธาตุหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มน หลวงปู่สิงห์ สร้างบุษบกเสร็จปี ๒๕๑๕ ก็เลยบรรจุอัฐิธาตุหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มน หลวงปู่สิงห์ แล้วในปี ๒๕๑๕ ก็ได้มีการทอดกฐินที่วัดป่าสุทธาวาส รวบรวมปัจจัย ที่แรกจากทำตู้ กลายเป็นพิพิธภัณฑ ก็เลยมาทำเป็นพิพิธภัณฑ สุดท้ายพาทำกันมาเรื่อยมา

แล้วมาช่วงหลังๆ มาเนี้ ตั้งแต่ปีที่มีพระมรณภาพอยู่ที่นี่ แล้วอัฐิท่านก็แปรสภาพ
บัดนี้ก็เป็นเรื่องไป พอมาเกิดขึ้นในวัดเวฬุวัน อัฐิธาตุที่มันแปรสภาพไปเนี้ แล้วก็มีโยมด้วย
ที่มาปฏิบัติ มีพระด้วย อัฐิโยมแปรสภาพ จะเป็นโยมหรือเป็นพระ หรือเป็นอะไรต่ออะไร
ต่างๆ เราก็ไม่ค่อยสบายใจในการเก็บรักษา ถึงจะเป็นโยมหรือเป็นพระก็ตาม ท่านบอก
ว่ามันเป็นไฟ อัฐิธาตุเหล่านี้เป็นไฟ

พอปีเนี้เลยนัดประชุม ที่จะทำโครงการอนุสรณ์สถาน มาประชุมกัน

โครงการก่อสร้างอาคารอนุสรณ์สถาน หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

ตัวอย่าง

ฆราวาสผู้ปฏิบัติธรรม

ตามแนวทางแห่งมรรค

ที่ได้ศึกษาตามคำแนะนำของ

หลวงปู่สาคร ฐัมมาวุโธ

พระราชนิพนธ์

คุณ ศิริประภา คำปัญญา

(น.ส. ศิริประภา คำปัญญา) ผู้มาปฏิบัติธรรม ณ วัดเวฬุวัน
เมื่อระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๒๕ – ๒๕๓๒

บันทึกตามคำบอกเล่าของหลวงปู่สาคร รัชมานุโชติ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้

น.ส. ศิริประภา คำปัญญา (น้อย) เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๒ เป็น
คนเชียงใหม่ พื้นฐานครอบครัว พ่อ แม่ มักพาเข้าวัดทำบุญตั้งแต่วัยเด็ก คุณน้อยจึงมี
จิตนิสัยชอบในการเข้าวัดทำบุญเสมอ

คุณน้อยได้กราบหลวงปู่สาครครั้งแรก เมื่อครั้งที่ท่านไปพักที่วัดปทุมวนาราม
ราชวรวิหาร กรุงเทพฯ ซึ่งอยู่กุฏิหลังที่พักของพระมหาเถร (ในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ –
๒๕๒๖) ในครั้งนั้นคุณน้อย พบกับหลวงปู่ และได้ฟังธรรมของหลวงปู่สาครแล้ว คุณน้อย
ได้เกิดความซาบซึ้งใจถึงกับร้องไห้ออกมาและบอกว่า

“..น้อยพบบ้านที่จะพักพิงแล้ว..”

คุณน้อยได้ติดตามและหาโอกาสไปกราบหลวงปู่เป็นประจำ ทั้งที่วัดเวฬุวัน
อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี เดือนละ ๑-๒ ครั้ง และเวลาหลวงปู่มาที่กรุงเทพฯ ที่พักสงฆ์
มูลนิธิหลวงปู่มีน จริยสุนทรวิจิตร ๓๗ คุณน้อยก็เข้ามาฟังโอวาทธรรมเสมอๆ ซึ่งหลวงปู่
จะเน้นให้โอวาท ให้ยึดมั่นในพระไตรสรณคมน์และให้ตั้งเจตนาของการปฏิบัติเพื่อทำ
ที่สุดแห่งทุกข์ให้แจ้งในชาตินี้

ครั้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๑ คุณน้อยเกิดอาการไม่สบายมาก จากผลการตรวจเลือดพบว่า คุณน้อยป่วยเป็นโรคมะเร็งในเม็ดเลือดขาว (ลูคีเมีย) ซึ่งอาการของโรคทำให้คุณน้อย ไม่สามารถทำงานเป็นปกติได้ และอาจถือเป็นโอกาสดีให้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่วัดเวฬุวัน ได้นานขึ้น

ต่อมาปลายปี พ.ศ.๒๕๓๑ คุณน้อยมีอาการหนักขึ้น ต้องเข้าพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล และไม่สามารถไปปฏิบัติธรรมที่วัดได้อีก หลวงปู่สาครจึงได้เมตตาไปเยี่ยมที่โรงพยาบาล ๓-๔ ครั้งต่อเดือน

จนกระทั่งในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๒ อันถือว่าเป็นการไปเยี่ยมครั้งสุดท้ายโดยการมาเยี่ยมครั้งนี้ท่านได้**เทศนาในบทปรินิพพานสูตร คือการจุติภพของพระอริยเจ้า** เมื่อเทศนาจบ คุณน้อยเกิดความอาหวนทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก ได้กราบลาหลวงปู่เป็นครั้งสุดท้าย และได้ถามว่า

“ไม่เห็นท่านเคยเทศน์บทปริณิพพานสูตรให้ฟังก่อนหน้านี้เลย”

หลวงปู่ตอบว่า “ก็มันถึงเวลาแล้ว”

และในวันถัดมา คือวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๒ เวลา ประมาณ ๙ โมงเช้า ผู้ที่ดูแลคุณน้อยที่โรงพยาบาลได้โทรศัพท์มากราบเรียนหลวงปู่และนิมนต์ให้หลวงปู่มาเยี่ยมที่โรงพยาบาล ทั้งยังกราบเรียนว่าคุณน้อย จะเสียชีวิตในวันนี้ หลวงปู่ท่านจึงตอบไปว่าให้ตายได้เลย เราจะจัดการทำศพให้หลังจากนั้นหลวงปู่ได้ไปรับศพคุณน้อย เวลาบ่าย ๒ โมง เพื่อนำไปบำเพ็ญกุศลที่ฌาปนสถาน วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร โดยได้นิมนต์พระสงฆ์ สวดพระอภิธรรม ๒ วัน และทำการฌาปนกิจ ในวันที่ ๓ จากนั้นได้นำอัฐิ กลับไปเก็บไว้ใต้ฐานพระประธานวัดเวฬุวัน รวมกับอัฐิอื่นๆ

ครั้นเมื่อถึงวันสงกรานต์วันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓ หลวงปู่สาครได้สั่งให้พระที่วัด นำอัฐิที่เก็บไว้ใต้ฐานพระทั้งหมดออกมาผึ่งแดด เพื่อจะนำไปทำพิธีสงฆ์ประจำปี จนเมื่อเปิดโกศของคุณน้อย ซึ่งพระก็พบว่า **อัฐิมีลักษณะคล้ายหยดน้ำตาเทียนเกาะอยู่** จึงได้นำมากราบเรียนหลวงปู่ ซึ่งหลวงปู่ได้เมตตาเล่าให้ฟังว่า **อัฐิที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจากผลการปฏิบัติธรรม ... ที่สมควรกับธรรมแล้ว**

คุณศิริประภา คำปัญญา (น้อย)
ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๒

อัฐิธาตุที่แปรสภาพ ของคุณศิริประภา คำปัญญา (น้อย)

อัฐิธาตุที่แปรสภาพ ของคุณศิริประภา คำปัญญา (น้อย)

หลักฐานที่แปรสภาพ ของคุณศิริประภา คำปัญญา (น้อย)

โอวาทธรรม หลวงปู่สาคร ธัมมาวุธ

“จิตที่ฝึกดีแล้ว ย่อมมีอานิสงส์มาก”

ก่อนเราจะตาย เราต้องทำความเข้าใจกับตัวของเราให้แจ่มก่อน ถ้าเราทำความเข้าใจในตัวของเราให้แจ่ม ไม่มีปัญหาเลย เราจะตายเมื่อไหร่ ก็ตายได้ ทุกที เพราะเราไม่ตกนรกอีก ไม่เกิดอีกแค่นั้น ถ้าตายในแนวทางของพระโยคาวจร เจ้าไม่มีทางที่จะมาเกิดอีก เพราะเราไปจุติภพในระหว่างกลางฉานทั้ง ๔ เราไม่เกาะกับความสุขและความทุกข์ เราไม่เกาะในความว่าง เราไม่เกาะกับความเฉยๆ ไม่เกาะกับอะไรทั้งหมด ไม่เกาะกับลูกกับหลานเราก็ไม่เกาะ เราไปอย่างภาคภูมิใจ

พระวาสาผู้ปฏิบัติธรรม

คุณยายนงธร เล็กนิคม

ผู้มาปฏิบัติธรรมเป็นประจำ ที่วัดป่ามณีกาญจน์
(ส่วนหนึ่งในโอวาทธรรมของหลวงปู่สาคร ธัมมาวุธ ที่ได้กล่าวถึง)

“.....อย่างมี ยายคนหนึ่งถึงแก่กรรมไป (คุณยายนงธร เล็กนิคม ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒) ก่อนเขาจะถึงแก่กรรม เขาประชุมลูกหลานทั้งหลาย ตอน ๔-๕ โมงเย็น บอกไม่ต้องมาห้วงยาย ยายศึกษาวิชาจากครูบาอาจารย์แล้ว ได้ปฏิบัติแล้ว ได้ปฏิบัติอยู่ในวัดป่ามณีกาญจน์แล้ว ได้พิจารณาแล้ว ได้ทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่างมาแล้ว พอถึงเวลาจุติภพก็รู้แล้วว่า จะจุติภพแบบไหน ไม่ต้องมาห้วง ตอนทุ่มกว่าๆ แกก็เสีย ดุติ ๒-๓ ชั่วโมง จากคุยกับพวกลูกหลานทั้งหมด ยังคุยกันได้ เมื่อมันถึงที่ธาตุแตกธาตุดับ มันก็ธรรมดา

ที่แรกเมื่อ ๕-๖ ปีก่อน ๖ปีหรือ ๗ ปี เป็นมะเร็ง มาบ่นให้ฟังว่าเป็นมะเร็ง ก็เลยให้ภาวนาเตโชกสิณ ให้เผาร่างกายให้หมด ให้มันเหลือแต่กระดูก ให้กระดูกเป็นผุยผงไป แก่ทำอยู่ซักพักหนึ่ง ๒-๓ เดือน แก่ก็มาคุยให้ฟังว่าทำได้แล้วสบายแล้วจิตใจไม่กังวลกับอะไรแล้ว แก่มาแล้วให้ฟัง เออ...ให้ทำอยู่ อย่างนั้น กำหนดให้รู้อยู่ อย่างนั้น ให้เหลือแต่กระดูกเดินไปเดินมา พอเวลาเราไปนั่งก็เอากระดูกมาบ่นให้เป็นผุยผงไป

อัฐิธาตุที่แปรสภาพ ของคุณยายนงธร เล็กนิคม

อัฐิธาตุที่แปรสภาพ ของคุณยายนงธร เล็กนิคม

อัตราตุ๋นที่แปรสภาพ ของคุณยายนงธร เล็กนิคม

อัฐิธาตุที่แปรสภาพ ของคุณยายนงธร เล็กนิคม

“

เราก็ต้องทิ้งหมด สิ่งชั่วร้ายภายนอก
.... ความตั้งใจที่เราอยากจะพ้นทุกข์มันไปอยู่ที่ไหน
เมื่อเราทำได้ขึ้นมาแล้ว
เทียบสมบัติในเมืองมนุษย์ หาไม่มีที่จะมาเทียบได้

”

โอวาทธรรมหลวงปู่สาคร อัมมาวุธ

“

ลองนึกดูว่า มาถึงแล้วตอนนี้
เรามาพบพระพุทธศาสนา....แล้วมีครูบาอาจารย์พำนักปฏิบัติ
มีพระ มีเณร มีครูบาอาจารย์
พำนักปฏิบัติ แล้วเราก็ตั้งใจปฏิบัติ ลองดูสิ

”

โอวาทธรรมหลวงปู่สาคร ธรรมมาวุธ

น้ำไหล...นี่ก็ธรรม

ของทั้งหมดที่มีอยู่ในโลกนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นธรรม
ทั้งหมด ไม่ใช่ว่า ไม่ใช่ธรรม นะ **น้ำไหลนี่ก็เป็นธรรม**

เราไปยืนดูมันจริงๆ สิ เอาขาเหย่มันลงไปสิ

น้ำที่มันถูกขาเรา ครั้งแรก มันไปแล้ว

ที่มาถูกใหม่นี้ มันเป็นน้ำใหม่มานะ นั่น เห็นไหม...

อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับใจเรา มันหมดไปแล้ว

มันมีอารมณ์ใหม่ที่มันกลับเข้ามา

ฉะนั้น...เราต้องทำความเข้าใจธรรม...."

โอวาทธรรมหลวงปู่สาคร ธัมมาวุธ

อนุโมทนาประกาศ

ขอน้อมกราบอนุโมทนา เมตตาของพ่อแม่ครูบาอาจารย์ หลวงปู่สาคร
ธัมมาวุธ ที่อนุญาตในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

ขออนุโมทนาบุญกับทุกๆ ท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ร่วมปัจจัย บันทึกร
ข้อมูล รวบรวมเรียบเรียง ให้คำแนะนำ และสนับสนุนในการจัดพิมพ์จนแล้ว
เสร็จ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่านทั้งหลาย เป็นผู้
ได้รับานิสงส์นี้โดยยิ่ง ให้เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ เจริญในธรรมของ
พระพุทธองค์ จนถึงฝั่งพระนิพพานโดยเร็วพลันเทอญ

อิฉฉิตฺตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ ขิปปเมว สมิขฺฌตฺถ

ขอความปรารถนา ความหวัง จงสำเร็จแก่ท่าน

ขอเชิญร่วมสร้าง อนุสรณ์สถาน หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

ที่วัดป่ามณีกาญจน์ ต.ศาลากลาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
ได้ที่ธนาคารกรุงไทย สาขาทองผาภูมิ
เลขที่บัญชี 718-0-22768-4

“...อย่าง มพะมานพ เรื่องบุญบารมี
หากชาติภพยังมีต่อ ชาติยังไม่สิ้นเรา...ก็ต้อง...
สะสมบุญบารมีไป อย่าย่อท้อ จนชาติสิ้นสุดลง...”

โอ วา ท ฐ ร ร ม

หลวงปู่สาคร อัมมาวุโธ

วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗